

Meretargad saared

Ettevõtlus Saare maakonnas

Seawise Islands *Entrepreneurship in Saare County*

Meretargad saared

Seawise Islands

Meretargad saared

Ettevõtlus Saare maakonnas

Seawise Islands
Entrepreneurship in Saare County

MERETARGAD SAARED

Ettevõtlus Saare maakonnas

SEAWISE ISLANDS

Entrepreneurship in Saare County

Raamat valmis koostöös Saaremaa Arenduskeskuse, Saaremaa Ettevõtjate Liidu ja maakonna ettevõtjatega.

The book was compiled in cooperation with the Saaremaa Development Centre, the Saaremaa Entrepreneurs Association and the entrepreneurs of the county.

Koostaja ja toimetaja / *Compiled and Edited by* Akriibia OÜ

Fotod / *Photos:* Lembit Michelson, Valmar Voolaid, Jarek Jõepera, Jesper Weissglass, Toomas Luhaäär, Raul Vinni, Egon Ligi, Marko Mumm, Reemet Uhle, Ivi Moon, Anu Pink, David Harding

Kujundus ja küljendus / *Design and layout:* Irina Tammiss

Tõlge / *Translation:* Aabwell Tõlkebüroo
Trükk / *Printed by :* PrintBest OÜ

© Akriibia, 2014

ISBN 978-9949-33-895-5

Sisukord

Contents

Meretargad saared 7

Seawise Islands

Kohiseb ja kiigutab 9

Soughing and cradling

Tehtud Saaremaal 37

Made in Saaremaa

Tanumatelt turule 51

From Village Streets to the Market

Tõuseb taevani 73

Rising to the Sky

Hea elu ja heaolu 85

Good Life and Welfare

Loomiseks loodud 105

Created for creation

Lennukalt tehtud 119

Fancifully built

Tule saarele 133

Come and explore the islands!

Hea teada!

Tunnustused Saaremaa Arenduskeskuse ja Saaremaa Ettevõtjate Liidu poolt

SAARE KANGE – tubli ja stabiilne tegija läbi aastate

SAARE NOKKIJA – antakse mingi uudse lahenduse või innovatiivse ettevõtmise eest

SAARE PUNNIJA – läbi raskuste parima tulemuse suunas

SAARE STAARSTARTIJA – antakse tublile alustajale kas leidliku idee või efektiivse alustamise eest

Good to know!

Acknowledgments awarded by Saaremaa Development Centre and Saaremaa Entrepreneurs Association

SAARE STRONG – a good and stable player throughout the years

SAARE PECKER – awarded for a novel solution or innovative undertaking

SAARE DEEP-DIGGER – through difficulties towards the best result

SAARE STAR STARTER – awarded to a good BEGINNER for an inventive idea or effective start-up

Meretargad saared

Ettevõtlus Saare maakonnas

Ei paremat pole kuskil maal...

Neid kauneid laulusõnu, mis kiidavad Saaremaal käimist ja olemist suvel, teab pea iga eestlane. Selle raamatuga tahame neid laulusõnu edasi arendada ja näidata, et Saare maakond ei ole mitte ainult salapärase suvine puhkamiskoht, vaid piirkond, kus tasub elada ja töötada aastaringelt.

Saaremaa ja Muhu koos oma väikesaartega moodustavad eduka ettevõtliku maakonna, kus toodetakse toredaid kaupu ja pakutakse häid teenuseid paljudes valdkondades. Traditsiooniliste toiduainete tootmise kõrval on üha enam hoogu kogumas väikelaevaehitus, elektroonika- ja puidutööstus, loome- ja puhkemajandus. Meie saartele mahub nii suurtootjaid kui ka väikeettevõtjaid. Esimesed julged sammud on astunud rohemajanduse pooles, mis kätkeb endas eelkõige kohaliku tooraine säästlikumat ja efektiivsemat kasutamist.

Saaremaa ettevõtjad on julged ja tulevikku vaatavad inimesed, kes usuvad saarte tulevikku ja hoolivad siinsete inimeste elukeskkonnast. Innovaatilised ja nupukad ideed saavad meil alati edukalt teostatud. Sellele aitab kindlasti kaasa mereline asend, kuna edukaks toimetamiseks tuleb leida lahendusi, mis sobituvad meie piirkonda.

Hea lugeja, see raamat annab esmase ülevaate nii sõnas kui ka pildis, näidates kuivõrd erinevates majandusvaldkondades meie maakonnas tegutsetakse.

Kui oled kena inimene, pead lugu heast naljast, ei karda tööd, siis on siinsed saared kõige parem paik elamiseks ja eneseteostamiseks. Tule ja küsi julgelt, kuidas saaksid oma julge idee meil realiseerida, aitame sind kindlasti.

Ei paremat pole kuskil maal, kui aastaringelt Saaremaal!

Kaido Kaasik,
maavanem

Seawise Islands

Entrepreneurship in Saare County

There's no better place anywhere in the world...

The words of a beautiful song, which praises visiting and spending time in Saaremaa in the summer, are known to almost all Estonians. With this book, we intend to build on these words and show that the Saare County is more than just a mysterious place for spending summer holidays; it is also an area worth living and working in all year round.

Saaremaa and Muhu Island with their tiny islets form a successful, enterprising county, which produces nice products and offers good services in many fields. In addition to the traditional food industry, small ship building, electronics and wood industries, creative and recreational industries are gathering more and more pace. There is room for large manufacturers as well as small entrepreneurs on our islands. The first bold steps have been taken towards organic farming, which primarily consists of more sustainable and effective use of raw materials.

The entrepreneurs of Saaremaa are brave and forward-looking people, who believe in the future of the islands and care about the living environment of the people here. Innovative and clever ideas are always successfully brought to life here. This is certainly supported by our position by the sea as well, as solutions which fit our area must be found for successful operation.

Dear reader, this book provides an initial overview in words and pictures, showing how many different fields of economy are practiced in our county.

If you are a nice person, value good humour and are not afraid of work, then our islands are the best place for living and realising yourself. Do not hesitate to ask how it would be possible for you to realise your bold idea here; you can count on our help.

There's no better place anywhere in the world than year-round in Saaremaa!

Kaido Kaasik,
County Governor

Kohiseb ja kiigutab

Soughing and Cradling

Kohiseb ja kiigutab

Mere mõõtmatus ja avarus julgustab unistama – unistama suurelt, nagu lapsed seda teevad.

Suurtena me justkui unustame selle mõnusa lendamise tunde, mida meri on mulle nüüd uuesti õpetanud. Kõikidele suurtele asjadele eelnevad unistused. Täitunud unistused annavad tuge ja hoogu aina uutele mõttelendudele. Paljud kunagised ulmekirjanduse fantaasiad on tänaseks tegelikkuseks saanud.

2006. aastal lõime laevaliikluse strateegia – aastal 2011 on ühendus saartega kiire ja mugav, mis tundus tol ajal ulmena, ja peale meie endi (kas me isegi?) ei uskunud sellesse ilmselt keegi, nüüd on see aga reaalsus.

Merel on saarlaste üle maagiline võim. Meie jaoks, kes me Saaremaal elame, on see unistuste saar, kõige kenam paik maailmas. Kas meri ühendab meid või lahutab? See sõltub meie mõtlemisest. Kas me oleme Euroopa keskpunkt või kauge ja eraldatud ääremaa? Kas Saaremaa on killustunud ja hääbuv provints või kujundame me ta Läänemere magnetiks?

Olen kogunud, et unistustel on meeletu jõud, eriti kui viia neid ellu kellegagi koos, ühiselt. Kujutame ette, millist elu tahame saarel elada 30 aasta pärast, ja asume siis koosmeeles sinnapoole teele.

Ühiseid unistamisi!

Urmas Treiel

OÜ Väinamere Liinid juhataja

Soughing and cradling

The immensity and vastness of the sea encourages to dream – to dream big, like children do. As adults, we tend to forget this enjoyable feeling of flying that the sea has re-taught me now. All big things are preceded by dreams. Fulfilled dreams support and speed up new fanciful dreams. Many one-time science fiction fantasies have become the reality now.

In 2006, we created a ship traffic strategy – in 2011, there will be fast and convenient connection with other islands, which seemed impossible then, and no one but ourselves (if even us) believed in it; now, however, it is reality.

We have magical power over Islanders. For those of us living in Saaremaa, it is the island of dreams, the most beautiful place in the world. Does the sea connect or separate us? It depends on how we think. Are we the centre of Europe or a faraway and secluded periphery? Is Saaremaa a fragmented and fading province or are we shaping it into a magnet of the Baltic Sea?

We have experienced that dreams have immense power, especially when making them come true together with someone. Let's imagine what kind of life we would like to live in Saaremaa in 30 years time and start moving in this direction in harmony.

I wish you many shared dreams!

Urmas Treiel

Manager of Väinamere Liinid OÜ

Estonian Small Crafts are born in Saaremaa

There is nothing strange about the fact that ships are built on an island. The culture coming with ship creation is, however, much more peculiar – there are certain rules for when it is allowed to start building a ship, how to set a ship afloat, how to christen it, etc. Traditions are immensely important in ship building. Sometimes even so important that it is said that things are done in a certain way, because this is how they are done.

Traditions are the common denominator in shipbuilding, but each shipbuilding region is also unique in one way or another, but in the shipbuilding of Saaremaa; it is impossible to bring out a clear specialisation from the perspectives of the type or main materials of the production.

In recent years, there have been more leisure yachts built in Saaremaa than in Finland. The most credible workboat factory of the Baltic Sea region is located in Saaremaa. The newest small craft towing tank in Europe is located here, the only vocational training programme for small craft builders in Estonia, as well as the only university offering a degree course of small craft building, where the PE class in the curriculum means beginners' training of sailing.

There is no other island like that in the Baltic Sea. With a totally straight face and well-concealed humour, it can be said that the closest similar one is located on the other side of the Danish straits and the other one a bit further away, namely, Australia. But these are big islands where everyone doesn't know everyone. Here they do and this is beneficial from the perspective of sharing skills, knowledge, and sometimes reserves in the warehouse and production capacities as well. When there is a production technology problem that needs to be solved, there is always someone who knows how to solve it. Especially since the production here is diverse and thus the skills and knowledge of the people are diverse as well. This is our competitive advantage, which makes shipbuilding in Saaremaa special.

Eesti väikelaevad sünnivad Saaremaal

Iseenesest ei ole selles ju midagi imelikku, et saarel ehitatakse laevu. Palju eriskummalisem on hoopis laevaloomega kaasnev kultuur – kehtivad kindlad reeglid, millal tohib laeva ehitamist alustada, kuidas laev vette lasta, teda ristida jne. Traditsioonid on laevaehituses tohutult tähtsad. Kohati isegi nii tähtsad, et väidetakse, et asju tehakse nii, sest nii neid asju tehakse.

Traditsioonilisus on küll laevaehituse koondnimetaja, kuid iga laevaehituse piirkond on millegi poolest ka isemoodi. Saaremaa laevaehituses on justkui kõike, selget spetsialiseerumist toodangu tüübi või põhimaterjalide osas ei olegi võimalik välja tuua. Ainult allveelaevu pole siin veel ehitatud, või kes sedagi kindlalt teab.

Viimastel aastatel on Saaremaal ehitatud rohkem lõbusõidujahtu kui Soome riigis. Läänemere regiooni tõsiseltvõetavaim väikeste töölaevade tehas asub Saaremaal. Siin on Euroopa kõige uuem väikelaevade katsebassein, Eesti ainus väikelaevaehitaja kutseõppeprogramm ja väikelaevaehituse tasemeõpet pakkuv ülikool, kus kehalise kasvatuse tund tähendab purjetamise algõpet.

Teist sellist saart Läänemeres ei ole. Täiesti tõsise näo ja hästi varjatud huumoriga võib öelda, et lähim sarnane asub teispool Taani väinasid ja teine on natuke kaugemal, Austraalia nimelt. Aga need on suured saared, kus kõik kõiki ei tunne. Meil tunnevad ja see on oskuste, teadmiste ja teinekord ka laovarude ja tootmisvõimaluste jagamise mõttes kasulik. Kui mõni tootmistehniline probleem vajab lahendamist, siis keegi ikka kedagi teab, kes seda lahendada mõistab, saab ja tahab. Seda enam, et sinne tootmine on mitmekesine ning seetõttu on mitmekesised ka inimeste oskused ja teadmised. See ongi meie konkurentsieelis, mis teeb Saaremaa laevaehituse eriliseks.

Anni Hartikainen
TTÜ Kuressaare kolledži väikelaevaehituse kompetentsikeskuse (SCC) juhataja

Head of the Small Craft Competence Centre of the Kuressaare College of Tallinn University of Technology

Alunaut

Aasta ettevõtte 2013

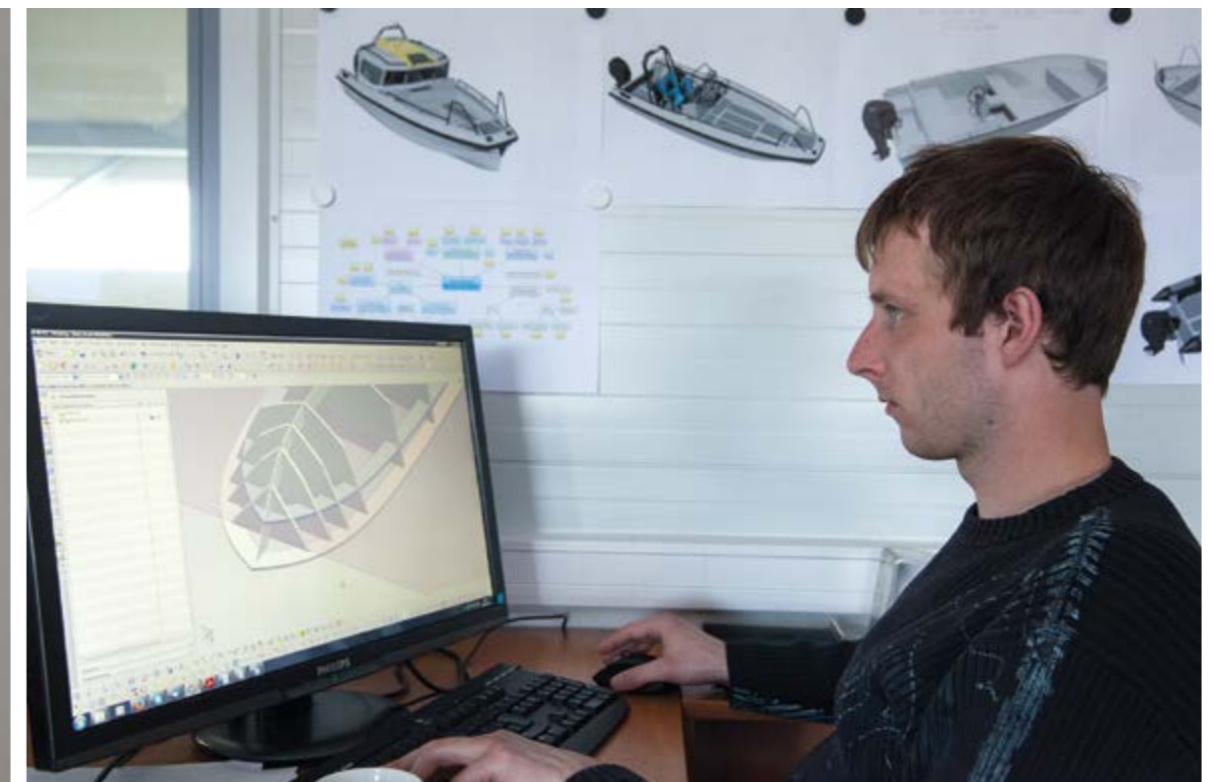
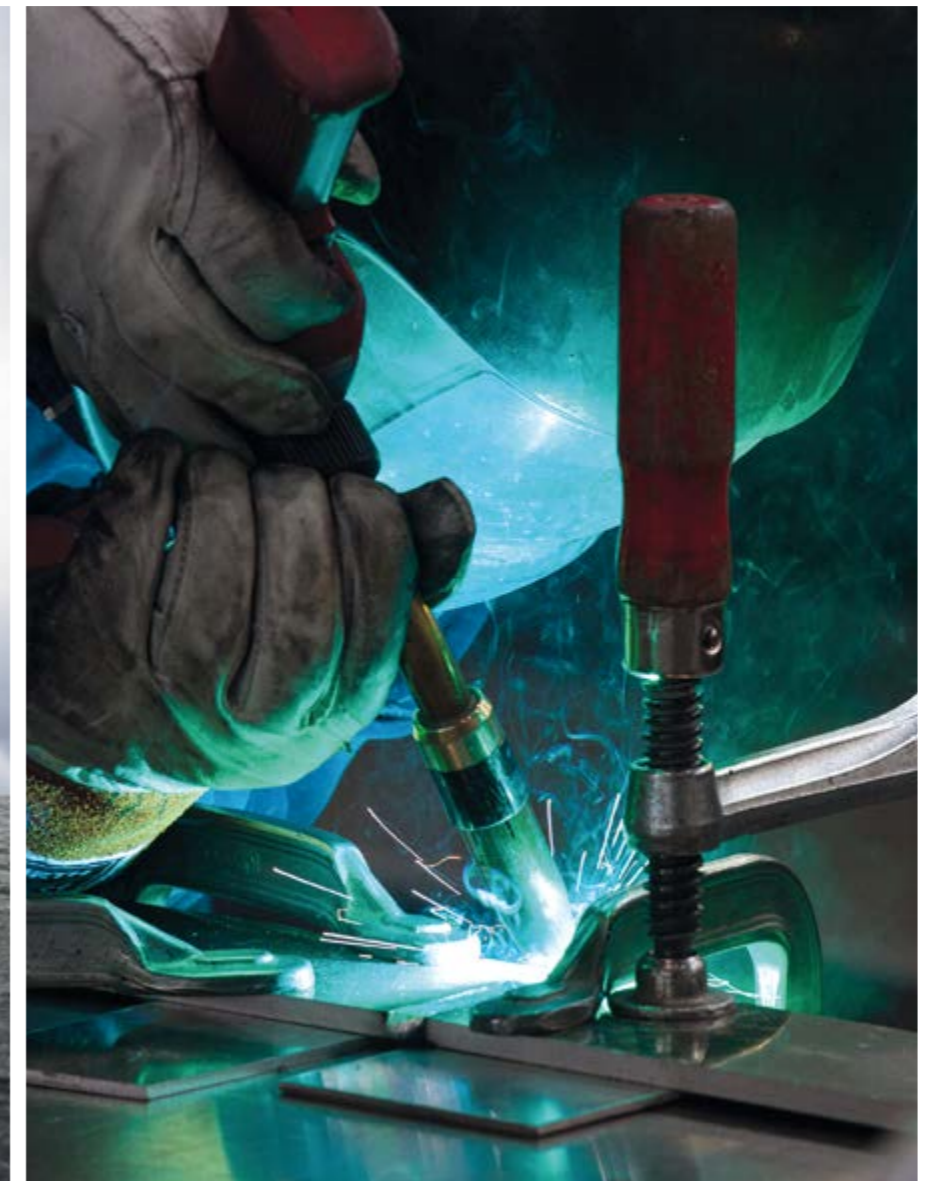
Alunaut on noor ja ambitsioonikas alumiiniumist veesõidukeid tootev väikeettevõtte, mille tooteportfellist võib leida nii väikseid kui ka suuri mootorpaate ja purjejahte. Ettevõtte tegevussuunad on allhanketeenusena ideest võtmevalmis mootorpaatide ehitamine Skandinaavia tootjaile, individuaalprojektidena veesõidukite arendus ja ehitamine, omatoodanguna Alunaut A ja AC mudeliseeriade tootmine.

Alunaudi nime kandvad mootorpaadid on Euroopas tuntud kõrge kvaliteedi ja heade meresõidumaduste poolest. Tugeva konstruktsiooni tõttu on need populaarsed ka tööpaa-tidena. Aasta pärast esmaesitlust on Euroopa vetel juba 27 Alunaudi kaubamärki kandvat mootorpaati. Kasutajaskonda kuuluvad nii huvilaevnikud ja eraettevõtted kui ka erinevate riikide jõu- ja kaitsestruktuurid ning teadusasutused.

Alunaudile tagab edu innovaatiline tootearendus, tihe koostöö Kuressaare Ametikooliga, Tallinna Tehnikaülikooli Kuressaare kolledžiga ja selle juures tegutseva väikelaevaehituse kompetentsikeskusega ning mitmete piiritaguste insene-ribüroodega. Alunaut on Eesti Väikelaevaehituse Liidu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Kaitsetööstuse Liidu liige.

Kas teadsid, et

- Alunaudi kõige kaugemal asuv paat töötab Aafrikas, Angola rannikuvetes;
- individuaalprojektina ehitatud ekspeditsioonipurjekas Journeyman 60 on neli korda seilanud ümber Cape Horni;
- kõige kiirem Alunaudis ehitatud paat on allhanke-tööna valminud Vector 28, mis arendab maksimaal-kiirust 58 sõlme ja mida kasutatakse Göteborgis igal aastal toimival ülemaailmsel aastafoorumil "High Speed Boat Operations Forum" näidispaadina.

Alunaut

Company of the year 2013

Alunaut is a young and ambitious small company producing aluminum water crafts, the product portfolio of which includes small as well as large motor boats and sailing yachts. The operations of the company include building motor boats from an idea to the ready-to-launch state for Scandinavian producers in the form of subcontracting, development and construction of water crafts by individual projects, producing series Alunaut A and AC as the company's own production.

The motor boats called "Alunaut" are known in Europe by their high quality and good seafaring characteristics. Due to the sturdy structure, they are also popular workboats. One year after the initial presentation, there were 27 motor boats wearing the trademark of Alunaut and sailing European seas. The users include hobby sailors as well as private enterprises and the power and defense structures as well as research institutions of various countries.

The success of Alunaut is ensured by innovative product development, tight cooperation with the Kuressaare Vocational School, Kuressaare College of Tallinn University of Technology and the Small Craft Competence Centre operating by the college, as well as several foreign engineering companies. Alunaut is a member of the Association of Estonian Boatyards, the Estonian Chamber of Commerce and Industry, and the Estonian Defense Industry Union.

Did you know that

- the farthest-located Alunaut boat is working in the coastal waters of Angola in Africa;
- the expedition sailboat Journeyman 60, built as an individual project, has sailed around Cape Horn four times;
- the fastest boat built at Alunaut in the form of subcontracting is Vector 28, which can develop the maximum speed of 58 knots and is used as an exhibition boat at the annual global forum "High Speed Boat Operations Forum" in Gothenburg.

Baltic Workboats

Aasta ettevõtte 2009

Saare Kange 2012

Aasta kaitsetööstuse ettevõtte 2013

Baltic Workboats on Saaremaa suurim laevatehas. Nasval asuvas 5500 m² suuruses modernses tehases on alates aastast 2000 ehitatud juba 140 alumiiniumist ja terasest töölaeva. Iga laev on ainulaadne, mida projekteeritakse ja ehitatakse tihedas koostöös tellijaga, arvestades aluse otstarvet ja kliendi soove.

Baltic Workboats on eelkõige tuntud alumiiniumist kiir-laevade ehitajana politsei, piirivalve, tolli ja lootside tarbeks. Ettevõtte on jõudnud neljateist aasta jooksul ehitada selliseid laevu Põhja-Iirimaale, Belgiale, Saksamaale, Bulgaariale, Ukrainale, Horvaatiale, Poolale ja Aserbaidžaanile. Eelmisel aastal ehitasime viis patrull-laeva Rootsi piirivalvele. Viimastel aastatel on Baltic Workboatsis valmistatud mitmeid terasest uurimislauvu, poilaevu ja puksiire. Juba on alustatud kahe jääklassiga parvlaeva ehitamist, mis hakkavad tulevikus sõitma Kihnu ja Vormsi saare vahet.

Kas teadsid, et

- Baltic Workboatsis töötab 150 inimest;
- Baltic Workboatsi laevad valmistatakse peamiselt alumiiniumist;
- Baltic Workboatsis ehitatud laevade maksimaalne pikkus on 50 meetrit ja kiirus 50 sõlme.

Baltic Workboats

Company of the year 2009

Saare Strong 2012

Defense Industry Company of the year 2013

Baltic Workboats is the largest shipyard in Saaremaa. The 5,500 m² modern shipyard in Nasva has built as many as 140 aluminum and steel workboats since 2000. Each ship is unique, designed and built in tight cooperation with the contracting entity, taking into account the purpose of the vessel and the wishes of the client.

Baltic Workboats is mainly known as a builder of aluminum speedboats for police, border guard, customs, and pilots. The company has managed to build such ships for Northern Ireland, Belgium, Germany, Bulgaria, Ukraine, Croatia, Poland, and Azerbaijan in the course of its fourteen years. Last year, we built five patrol ships for the Swedish border guard. In the last few years, Baltic Workboats has made several steel expedition ships, buoy ships, and towing vessels.

We have also started to build two ice class ferryboats, which will be sailing between the islands of Kihnu and Vormsi in the future.

Did you know that

- Baltic Workboat employs 150 people;
- The ships made by Baltic Workboat are mainly made of aluminum;
- The maximum length of the ships made by Baltic Workboats is 50 metres and the maximum speed 50 knots.

Saare Paat

Saare Paat on Saaremaa tegutsevatest väikelaevaehituse ettevõtetest kõige vanem. Meie oskusteave ja pikad traditsioonid on vormunud nüüdisaegseteks purjejahtideks. Saare jahid on tegijad merel ja pilkupüüdvad mistahes maailmanurga sadamates. Jahtide omanikud räägivad uhkusega, et need on ehitatud Saaremaal.

Iga jaht valmib nagu rätsepaülikond ja on täpselt timmitud omaniku vajadustele vastavaks. Nüüdisaegsete ja kvaliteetsete materjalide ning tehnika kombineerimine klassikaliste vormidega on loonud ihaldusväärse terviku matkapurjetajate jaoks. Saare Paadis tehtud jahid ja kaatrid on jõudnud Soome, Rootsi, Saksamaale, Ühendkuningriiki, Hispaaniasse ja Venemaale.

Ehitame oma paate ajaloolises Nasva kalurikülas. Väikeses sadamas lastakse uued jahid vette kõrvuti kalapaatide ja suuremate raudlaevadega, mille sünnikodu Nasva samuti on. Tuntakse rõõmu ja tehakse tööd, uued alused asuvad aga teele uute kodusadamate poole.

Kas teadsid, et

- Saare Paadi rahvusvaheliselt kaitstud kaubamärgid on Stormer ja Saare;
- Saare Paadi 34-, 38- ja 41-jalased mudelid on luksusklassi avamerejahid;
- Saare Paadi mudel Saare 41 CC oli 2013. aastal Euroopa aasta jahi auhinna nominent.

Saare Paat

Saare Paat is the oldest of the small craft construction companies operating in Saaremaa. Our know-how and long traditions have been shaped into modern sailing yachts. The yachts of Saare are doers on the sea and catch the eye in the ports of any corner of the world. The owners of the yachts are proud to say that the yachts are made in Saaremaa.

Each yacht is built like a tailored suit and is precisely tuned to meet the needs of its owner. Combining modern and high-quality materials and technique with classical forms has created a desirable whole for trip sailors. The yachts and speedboats built at Saare Paat have reached Finland, Sweden, Germany, United Kingdom, Spain, and Russia.

We are building boats in our historical Nasva fishing village. In the small port, new yachts are set afloat side-by-side with fishing boats and larger iron boats, which have also been born in Nasva. The people here are happy and do their work; the new vessels, however, set the sails towards their new home ports.

Did you know that

- Stormer and Saare are internationally protected trademarks of Saare Paat;
- the 34-, 38, and 42-foot models of Saare Paat are luxury class open sea yachts;
- The model Saare 41 CC of Saare Paat was nominated for the award of the European Yacht of 2013.

Roomassaare sadam / Roomassaare Harbour

Triigi sadam / Triigi Harbour

Saaremaa sadam / Saaremaa Harbour

Mõntu sadam / Mõntu Harbour

Kuivastu sadam / Kuivastu Harbour

Kuressaare Jahisadam / Kuressaare Marina

Eesti parvlaevaliikluse lipulaev

Aasta ettevõtte 2010

„Ühe laevafirma lugu on laevade ja meeste lugu. Meil on olnud õnne, sest jagunud on häid inimesi ja häid laevu.“

Tõnis Rihvk,
juhatuse esimees

Saaremaa Laevakompanii lugu on Eesti parvlaevaliikluse arengulugu ja Saaremaa edulugu. Praeguseks on Lääne-Eesti saartele sõitmine saavutanud mugavustaseme, mille teeninduslikud ja tehnilised lahendused kuuluvad maailmaklassi.

Eriti märgiline on, et saarlaste oma ettevõtte on ehitanud uued laevad ja korraldab laevaühendust saartega, nii kasvab tegijate vastutus oma kogukonna ees. Me teeme seda oma lähedastele ja kõigile saarlastele, ainult nii saab teha maailma parimaid asju!

Aastat 2010 võib pidada uue mõtteviisi alguseks saartele reisimisel nii tegijate endi kui ka reisijate jaoks. Samaaegselt uute laevade saabumisega said sadamad uue kuue ja moodsa e-sadama lahenduse. Esmakordselt Väinamere ajaloo saarte elanike ja küllastajate kasutuses parvlaevad, mis on ehitatud spetsiaalselt Lääne-Eesti liinidele, arvestades kohalikke olusid.

Uued parvlaevad Muhumaa (märts 2010), Saaremaa (juuni 2010) ja Hiiumaa (mai 2011) teenindavad Rohuküla-Heltermaa ja Kuivastu-Virtsu liine. Igaüks neist mahutab 160 sõiduauto ja kuni 600 reisijat. Laevad on 97 m pikad ja 18 m laiad, süvisega 4 m.

Laevaliiklus kui tiheda graafikuga püsiühendus on käeulatuses, kui me selle nimel oma jõud ühendame.

Täname saarlasti ja meie külalisi usalduse ja tunnustuse eest!

Kas teadsid, et

- aastast sõidab Saaremaa Laevakompanii laevadega umbes 800 000 sõidukit ja 2 miljonit reisijat;
- Suurbritannia Kuninglik Merearhitektide Instituut valis uute parvlaevade Saaremaa ja Muhumaa prototüübi 2010. aastal maailmas valminud laevade seast 50 tähelepanuväärsema hulka;
- laevaliikluse korraldamisel saab tööd ligikaudu 210 inimest.

The Flagship of Estonian Ferryboat Traffic

Company of the year 2010

"The story of a ship company is the story of ships and men. We have been lucky, as there has been enough good people and good ships."

Tõnis Rihvk,
Chairman of the Board

The story of Saaremaa Shipping Company is the development story of the ferryboat traffic in Estonia and a success story of Saaremaa. By now, sailing to the Western Estonian islands has reached the level of comfort, the service and technical solutions of which are of world class.

The fact that the Islanders' own company has built the new ships and is organising the ship connection with the islands is especially significant, as this increases the feeling of responsibility of the doers in front of their community. We are doing it for our loved ones and for everyone in Saaremaa; that's the only way for making the best things in the world!

The year 2010 can be considered the beginning of a new philosophy of travelling to the islands for the organisers themselves as well as the travelers. At the same time with the arrival of the new ships, the ports were renovated and equipped with a modern e-port solution. For the first time in the history of Väinamere, the residents of and visitors to the islands have at their disposal ferryboats that are specifically built for Western Estonian lines, taking into consideration the local conditions.

The new ferryboats Muhumaa (March 2010), Saaremaa (June 2010) and Hiiumaa (May 2011) are serving the Rohuküla–Heltermaa and Kuivastu–Virtsu lines. Each of them fits 160 passenger cars and up to 600 passengers. The ships are 97 m long and 18 m wide, with the draught of 4 m.

Ship traffic as a regular connection with a tight schedule is at an arm's reach if we join our forces in the name of this.

Did you know that

- approximately 800,000 vehicles and 2 million passengers use the ships of Saaremaa Shipping Company per year;
- the Royal Institute of Naval Architects of Great Britain picked the prototype of the new ferryboats Saaremaa and Muhumaa among the 50 most remarkable ones of the ships built in 2010;
- about 210 people are employed in organising ship traffic.

Viitanet

Kalavõrgud Saaremaalt. Orissaare alevikus tegutsevale kodumaisel kapitalil põhinevale ettevõttele Viitanet kuulub kaubamärk Saaremaa Võrguvabrik. 1996. aastal alustasime kalavõrkude käsitsi rakendamise ja nüüdseks oleme Põhjamaade suuremate harrastuskalapüügivahendite tootjate seas. Ettevõtte arengu on kindlustanud stabiilne kogus tooteid, korralik kvaliteet ja klientide soovide arvestamine. Koos tootmiskahtude olulise kasvuga on tublisti paranenud töötajate töö- ja olmetingimused.

Firmakauplused on meil Orissaares, Tallinnas, Mustvees ja Tartus; edasimüüjad on kalastustarvete poed üle Eesti ja meie partnerid Soomes, Leedus, Lätis, Rootsis ja Taanis. Meie klientideks on mitmed suuretted, kalapüügiga tegelevad väikeettevõtted, kala- ja vähikasvandused.

Kas teadsid, et

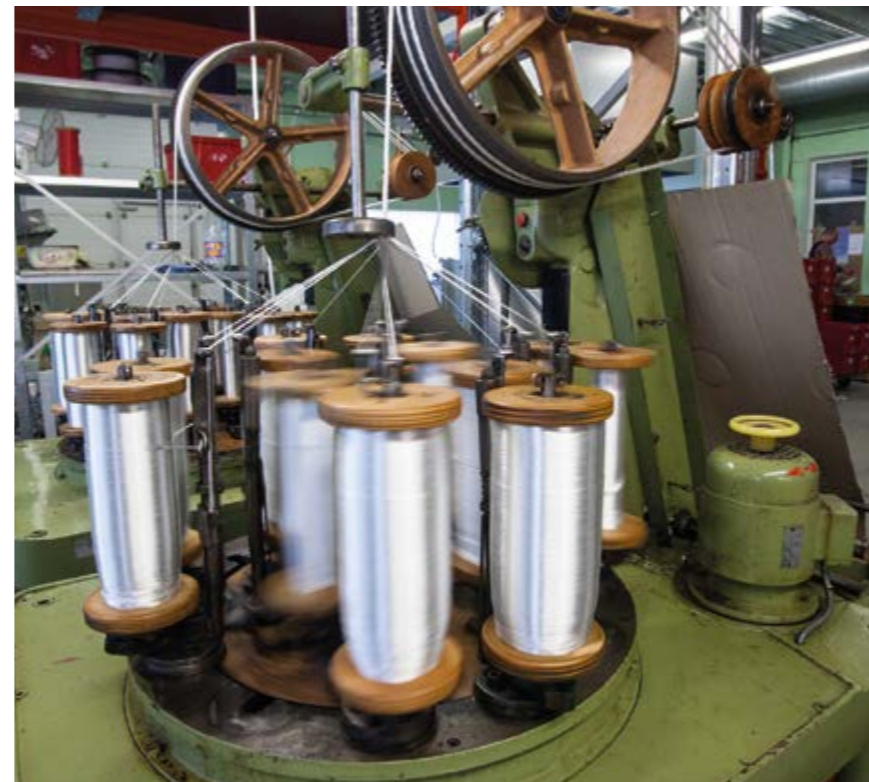
- Viitaneti vabrikupoest saab kalamees kogu vajaliku varustuse õngekonksust paadini;
- omatoodangu sortimendis on üle 500 erimõõdu võrgu ja umbes 130 sorti köisi, nõore ja paelu;
- uusim toodang on võrkude, mõrdade ja märklippude ujukid.

Fishnets from Saaremaa. The domestic capital-based company Viitanet that is operating in the small town of Orissaare is the owner of the trademark Saaremaa Võrguvabrik. We started manual production of fishnets in 1996 and are now among the largest manufacturers of hobby fishing equipment in the Nordic countries. The company's development has been ensured by a stable amount of products, and decent quality, taking into account the wishes of the customers. Along with the significant growth in production volumes, the working and living conditions of the employees have improved quite a bit as well.

We have our own shops in Orissaare, Tallinn, Mustvee, and Tartu; our products are also sold by fishing equipment stores all over Estonia and our partners in Finland, Lithuania, Latvia, Sweden, and Denmark. Our partners include several large companies, small fishing companies, fish and lobster farms.

Did you know that

- from the factory store of Viitanet, fishermen get all required equipment from the fishhook to the boat;
- the selection of our own production includes more than 500 fishnets of different sizes and approximately 130 types of ropes, strings, and ribbons;
- the newest production includes bobbars for fishnets, traps, and buoys.

Saare Fishexport

Kala töötlemine ja turustamine. Firma alustas oma tegevust Nasva külas, tootes kilust ja räimest plokis külmutatud kala ja preserve. Aastal 2004 ehitati uus tootmishoone eesmärgiga laiendada tootevalikut külmaveekrevetiga, mis avas ukseid uutele turgudele ja sihtgruppidele.

Tänu järjepidevale tootearendusele ja suuremahulistele investeeringutele anname toodangule üha enam lisaväärtust. Seda eriti meie Läänemere kilule ja räimele, mida tänasel päeval külmutatakse üksikult ja pakendatakse jaepakenditesse. Tänu paindlikkusele suudame teenindada jaekaubanduslikke, tööstuslikke ja HORECA sektoreid erinevatel sihtturgudel.

Kas teadsid, et

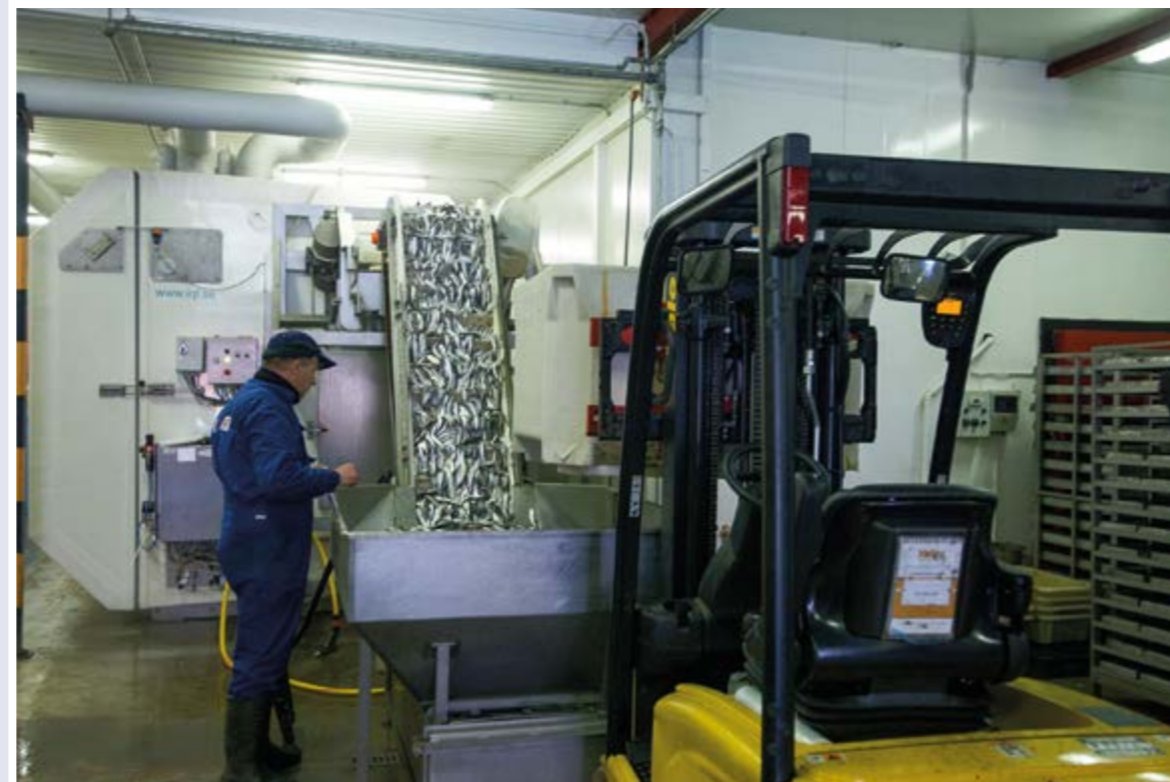
- ainsana maailmas kasutab Saare Fishexport külmutatud kilu ja räime optilist sorteerimisliini, mida enamasti kasutatakse friikartulite, tubakalehtede ja marjade sorteerimisel;
- tehas töötleb aastas miljoneid kilogramme kalatooteid;
- Lääne-Euroopas on Saaremaa kilu populaarne pubitoit.

Fish processing and marketing. The company commenced its activities in Nasva Village, producing frozen fish and preserved products out of sprat and Baltic herring. In 2004, a new production building was constructed with an aim to expand the product selection by adding cold water shrimp, which opened the doors to new markets and target groups.

Thanks to the consistent product development and large investments, we are giving more and more added value to our production. This especially to our Baltic Sea sprat and Baltic herring that are frozen separately and packed in retail packaging today. Thanks to our flexibility, we are able to serve the retail, industrial, and HORECA sectors of various target markets.

Did you know that

- Saare Fishexport is the only company in the world to use an optical sorting line of frozen sprat and Baltic herring, which is mostly used for sorting French fries, tobacco leaves, and berries;
- we process millions of kilograms of fish products each year;
- The sprat of Saaremaa is a popular pub food in Western Europe.

Ösel Fish

Aastal 2003 ostis Saare Fishexport Ösel Fishi ja praegu tegutses edukalt nii kodu- kui ka välisurgudel. Ettevõtte on üks suuremaid värske kala kokkuostjaid Saaremaal. Praegu kuulub tooteportfelli umbes 80 toodet ja teenust. Tuntud kaubamärgid on Leedevälja ja Saare Hõbe.

Kas teadsid, et

- Ösel Fishi põhiline tooraine on kohalik kilu ja räim, mida püüavad meie rannakalurid;
- aastas läheb tootmisse üle 307 tonni kala, millest 70% on kohalik saak.

In 2003, Saare Fishexport purchased Ösel Fish and the company is currently operating successfully on the domestic as well as foreign markets. The company is one of the largest fresh fish buyers in Saaremaa. The current product portfolio includes approximately 80 products and services. Leedevälja and Saare Hõbe are among its well-known brands.

Did you know that

- the main raw material used by Ösel Fish is local sprat and Baltic herring, which are caught by our coastal fishermen;
- more than 307 tons of fish are used in production annually, of which 70% is caught locally.

Vesiviljelus

Vesiviljelus on kalade, karpide, vähkide ja veetaimede kasvatust, kus kasutatakse tehnoloogiaid, mis on mõeldud toodangu saamiseks suuremas mahus, kui seda võimaldaksid looduslikud keskkonnatingimused. See on üks kiiremini kasvavaid toidusektoreid maailmas, mis annab meie planeedil juba poole kogu tarbitavast kalast. Euroopas saadakse vesiviljeluse teel ligikaudu 20% kalatoodangust.

Praeguseks on vesiviljelus ka Saaremaal hoogustunud ja selle tootmiskaht on võrreldes rannapüügiga märkimisväärt, eriti arvestades, et toodanguks on väärtuslikud kala- ja jõe- ja jõevähk.

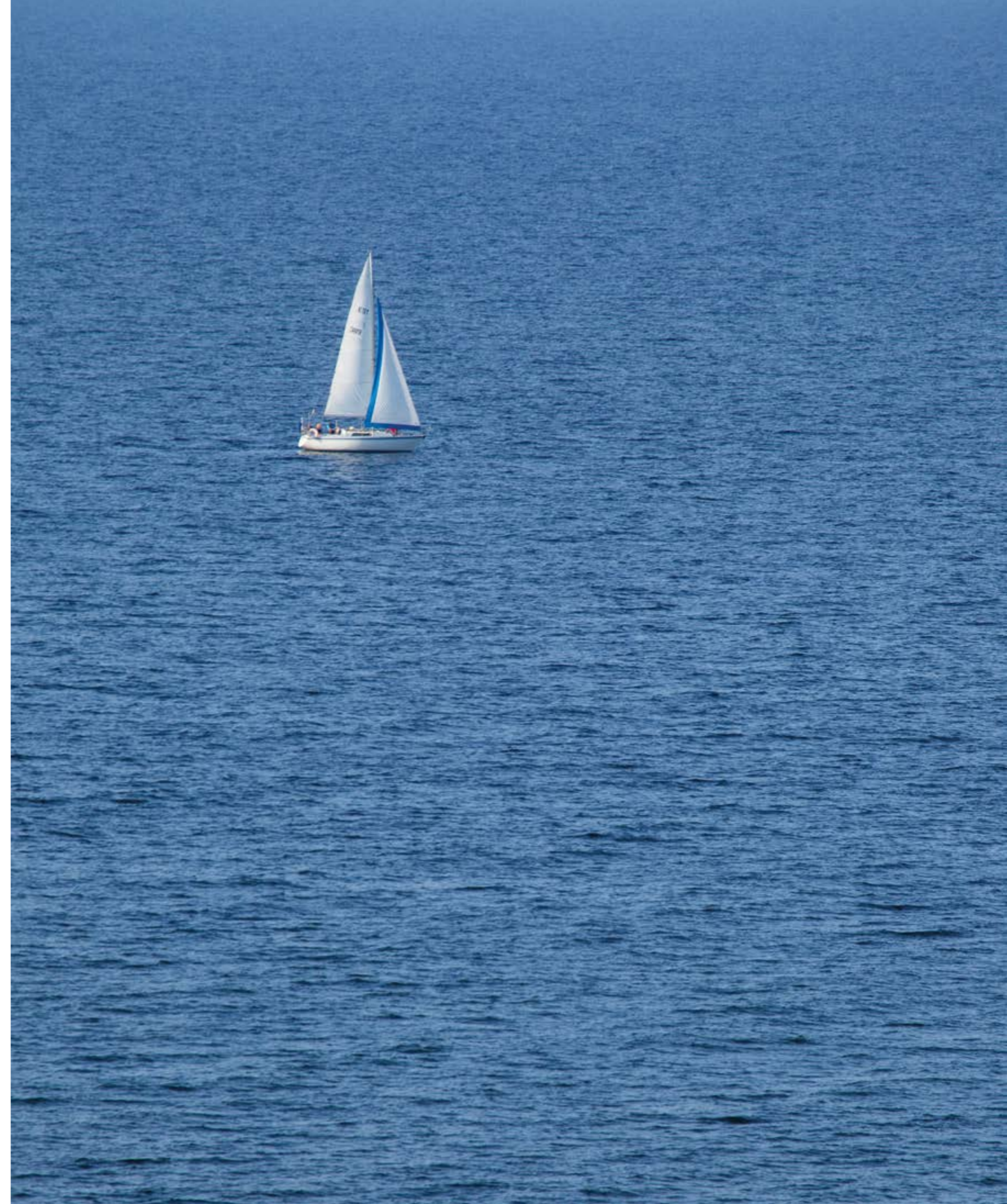
2006. aastal avati Põide vallas Põhjamaade moodsaim **kalakasvandus AQUAMYK**, mis kasutab vähe vett, on soojustatud ja suletud ruumis. Ettevõtte kasutab puurkaevu põhjavett, mida pumbatakse vastavalt vajadusele üks-kaks liitrit sekundis. Kasvandus on keskendunud ainult vikerforellile.

Aquaculture

Aquaculture denotes growing of fish, carps, lobsters, and water plants, using technologies which are designed to provide larger production volumes than natural environmental conditions would allow to achieve. It is one of the fastest-growing food sectors in the world, which already gives more than a half of all fish consumed on our planet. In Europe, approximately 20% of fish production comes from aquaculture.

Aquaculture has now sped up in Saaremaa as well and the production volumes are remarkable compared to coastal fishing, especially considering the fact that the production consists of valuable fish species and crayfish.

*In 2006, the most **modern fish farm** in the Nordic countries was opened in the Põide parish – **AQUAMYK**, which uses little water, is heated and in a closed room. The company is using groundwater from a drilled well, which is pumped according to need, one or two liters per second. The farm has specialised on rainbow trout.*

The image features a solid blue background. Two pencils are positioned diagonally, pointing towards the top right. The pencil in the foreground is shorter and positioned lower than the one behind it. Both pencils are light blue with a textured, slightly grainy surface. The text 'Tehtud Saaremaal' is written in a clean, white, sans-serif font in the bottom right corner.

Tehtud Saaremaal

Made in Saaremaa

Tehtud Saaremaal

Elades keset merd, õpid kaugemale vaatama. Võimalik, et just selle pärast on saarlased oma mõtetes ja tegudes ikka näoga mere poole seisnud. Meretark mõtlemine on teinud meid nutikaks, leidlikuks ja töökaks. Küllap just seetõttu on saaremaine toodang hinnas nii Mandri-Eestis kui kaugemalgi. Saaremaist tasub usaldada!

Saare maakonna aastasest müügitulumahust tuleb kolmandik, s.o umbes 170 miljonit eurot, ekspordi arvelt. Eksportivaid ettevõtteid on maakonnas 250. Suuremad eksportijad on elektroonika- ja kaabli-, väikelaevaehitus-, toiduainete- ja kummitööstusettevõtted. Umbes 70% ekspordist tuleb üheksalt suuremalt firmalt: Ouman, Ionix Systems, Baltic Workboats, Luksusjaht, Saaremaa Piimatööstus, Vettel, Läätsa Kalatööstus, Merinvest ja Trelleborg. Peamiselt läheb saarlaste toodang Soome, Rootsi, Saksamaale ja Venemaale, need neli riiki annavad ligi 90% kogu ekspordi müügitulust.

Piret Pihel

Saaremaa Arenduskeskuse juhataja

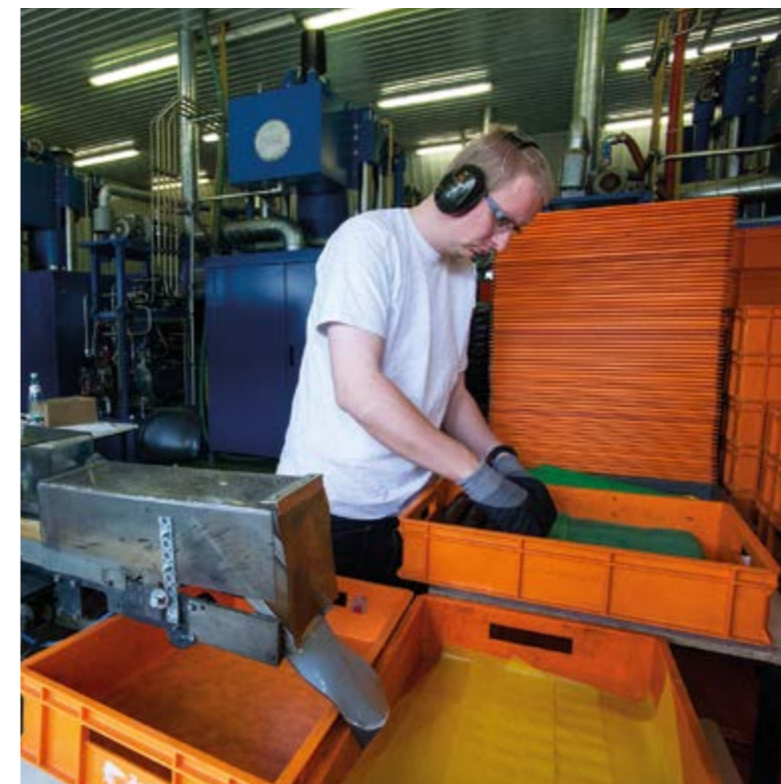
Made in Saaremaa

Living in the middle of the sea, you learn to look afar. Perhaps that's the reason why Islanders have always been stood facing the sea in their thoughts and doings. Seawise thinking has made us clever, inventive, and hard-working. That's why the things made in Saaremaa are held in high esteem in mainland Estonia and further away. The production of Saaremaa can be relied on!

A third of the annual sales revenue of Saare County, i.e. approximately 170 million Euros, comes from export. There are 250 exporting companies in the county. The largest exporters are companies of electronics and cables, shall craft building, food and rubber industries. About 70% of the export comes from nine big companies: Ouman, Ionix Systems, Baltic Workboats, Luksusjaht, Saaremaa Piimatööstus, Vettel, Läätsa Kalatööstus, Merinvest, and Trelleborg. The production of Islanders goes mainly to Finland, Sweden, Germany, and Russia; those four countries provide approximately 90% of the total sales revenue from export.

Piret Pihel

Head of Saaremaa Development Centre

Merinvest

Aasta ettevõtte 2011

Saare Kange 2011

Mullutu külas tegutsev kummitööstusettevõtte kuulub Saksa firmale Freudenberg Sealing Technology. Saaremaale tõi ettevõtte Enn Meri, kes on praegugi selle äriühingu nõukogu esimees.

Väike, vaid 10 töötajaga ettevõtmine on praeguseks kasvunud üheks maakonna suuremaks tööandjaks, pakkudes tööd enam kui 300 inimesele. Tootmispinda on ligi 5000 m². Toodang, milleks on valdavalt kummist tihendid ja membraanid, läheb Euroopa autotööstusele.

Kas teadsid, et

- igal aastal varustatakse 7 miljonit uut autot Merinvestis tehtud kummidetailidega;
- saarlaste valmistatud kummidetailide leiab paljudest kuulsatest autodest nagu Audi, Volkswagen, BMW, Mercedes, Ford, Opel, Volvo, Citroën, Peugeot.

Company of the year 2011

Saare Strong 2011

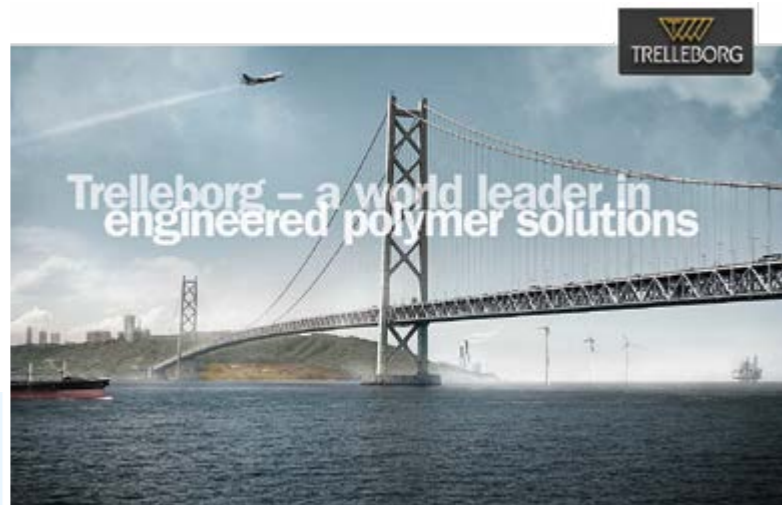
The rubber industry company operating in Mullutu Village belongs to the German company Freudenberg Sealing Technology. The company was brought to Saaremaa by Enn Meri, who is still a board member of the company.

The small company of just 10 employees has now grown into one of the largest employers in the county, providing jobs for more than 300 people. There is approximately 5000 m² under production. The production that mainly consists of rubber seals and membranes goes to the European car industry.

Did you know that

- 7 million new cars are equipped with the rubber details manufactured at Merinvest every year;
- the rubber details produced in Saaremaa can be found in many famous cars, such as Audi, Volkswagen, BMW, Mercedes, Ford, Opel, Volvo, Citroën, Peugeot.

Trelleborg Industrial Products Estonia

Trelleborg Industrial Products Estonia kuulub sada protsenti Trelleborg Grupi koosseisu, mis on maailma üks juhtivaid polümeermaterjalide arendajaid ja tootjaid. Trelleborgi Kuressaare tehase põhitegevus on allhanke korras kummi- ja metalldetailide tootmine masinatööstuse ja autotööstuse ettevõtetele Euroopa regioonis.

Väikesest mõnekümne inimesega tootmisest Nasva angaarides 90date alguses on nüüdseks saanud paarisaja töötajaga tänapäevane tootmisettevõtte Kuressaares. Ettevõtte on pälvinud kvaliteedi juhtimissüsteemi ISO/TS 16949:2009 sertifikaadi ja meie töökorraldus on eeskujuks paljudele teistele Trelleborg Grupi ettevõtetele.

Trelleborg Industrial Products Estonia is 100% a part of Trelleborg Group, which is one the leading developers and manufacturers of polymer materials in the world. The principle activity of the Kuressaare factory of Trelleborg is manufacturing rubber and metal details for the machine and car industry companies in the European region in the form of subcontracting.

The small production with a score of people in hangars in Nasva in the beginning of the 1990s has now become a modern production company with a few hundred employees in Kuressaare. The company has earned the ISO/TS 16949:2009 quality management system certificate and our organisation of work sets an example to many other companies of Trelleborg Group.

Ouman

Ouman ettevõtete grupp kuulub tootmisettevõtte on spetsialiseerunud energiat säästvate automaatikaseadmete projekteerimisele ja tootmisele. Peamisteks valdkondadeks on termoregulaatorid, saunade juhtimissüsteemid, ventilatsiooni- ja jahutusseadmete automaatika. Kuressaare tehas on grupi suurim tootmisettevõtte.

Suurem osa toodangust on projekteeritud ja disainitud emaeettevõttes Soomes. Ettevõtte peamised kliendid on saunatehnika ning kütte- ja jahutusseadmete juhtivad tootjad nii Soomes, Rootsis kui ka Hollandis, uued kontaktid on loodud Norras, Taanis ja Venemaal.

Kas teadsid, et

- ettevõtte valmistab aastas ligi 1,2 miljonit toodet;
- erinevaid tootmudeleid on ca 820;
- ettevõtte laos on umbes 16 miljonit komponenti.

The Ouman group enterprise is specialized in design and manufacturing of energy-saving automation equipment. The main areas include temperature and sauna control systems, ventilation and cooling automation. Kuressaare factory is the group's largest production plant.

Most of the production is designed by the parent company in Finland. The company's main customers are leading manufacturers of sauna, ventilation and refrigeration devices in Finland, Sweden and the Netherlands. New contacts have been created in Norway, Denmark and Russia.

Did you know that

- the company manufactures approximately 1.2 million products per year;
- there is approximately 820 different models of products;
- there is approximately 16 million components in the company's warehouse.

Sporrong Eesti

Rootsi ja Taani kuningakoja juveelitööde peatöövõtja, millele on antud eriline õigus kasutada oma toodangul kuningas Carl XVI Gustafi portreed. Sporrong loodi Rootsis 1666. aastal Henrik Grau poolt, nimi pandi firmale tema järeltulija Karl Sporrongi järgi.

Kuussaares toimub tootmine juba üle 20 aasta. Olulise tähtsusega on disainiprotsess, mille käigus luuakse etteantud vajadustest lähtudes unikaalne toode. Sporrong on üks juhtivaid vormiriiete terviklike ja kvaliteetsete aksessuaaride tootjaid.

Kas teadsid, et

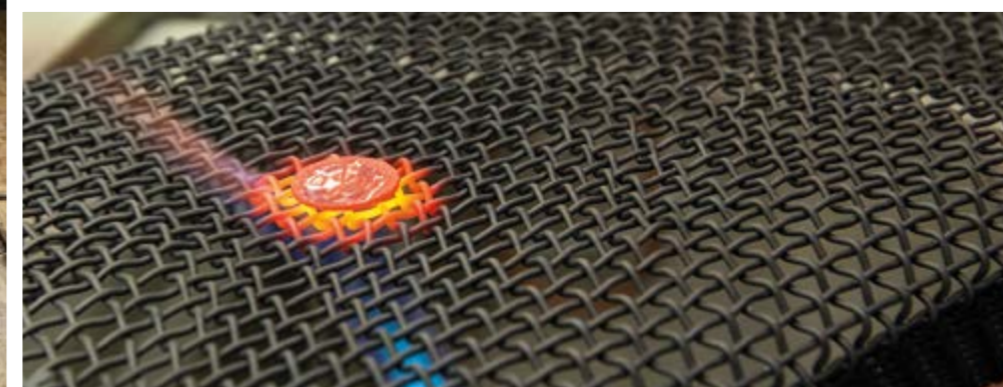
- Eesti riiklike teeneteriste valmistatakse Kuussaares;
- tehases on üle 50 000 tööriista, neist 1500 on pidevalt kasutuses;
- saarlased valmistasid Rootsi kuninglikeks pulmadeks mälestusraha ja nööpe.

The main contractor for jewellery works of the Swedish and Danish royal courts, which has been granted the special right to use the portrait of King Carl XVI Gustaf on its production. Sporrong was founded in 1666 in Sweden by Henrik Grau; the company was named after his successor, Karl Sporrong.

The company has been manufacturing in Kuussaare for more than 20 years. The design process in the course of which unique products are made, based on the specified requirements, is essential. Sporrong is one of the leading manufacturers of complete and high-quality accessories for uniforms.

Did you know that

- Estonian national crosses of merit are made in Kuussaare;
- there is more than 50,000 tools in the factory, of which 1,500 are regularly used;
- Islanders made the Memorial Coin and buttons for the Swedish Royal Wedding.

Ionix Systems

Ettevõtte põhitegevusala on mootorsõidukite elektri- ja elektronikaseadmete tootmine. Aegade jooksul on jõutud kuuluda nelja kontserni, 2013. aastast kuulub Kuressaare tehas, kus praegu on töötajaid üle 200, USA kontsernile Amphenol Corporation Inc. Ettevõtte algusaastatel toodeti juhtmete komplekte telefonijaamadele ja tarbesõidukitööstusele, nüüd valdavalt lennukitööstusele. Lennukimootorite juhtmestikke valmistatakse Inglise firmale Rolls-Royce, mille mootorite jõul lendavad kõikide maailma suurimate tootjate lennumasinad – Boeing, Airbus, Embraer, Bombardier jt.

Kas teadsid, et

- Kuressaares toodetakse maailma suurima reisilennuki Airbus 380, samuti Boeing 787 ja Airbus 330 mootorite elektrijuhtmestikke;
- Ionix Systems OÜ on osa globaalsest suurfirmast, kus on kokku 44 500 töötajat.

The main area of activity of the company is production of electrical and electronics devices for motor vehicles. Throughout the years, the company has been a part of four different groups. Since 2013, the Kuressaare factory, which currently employs more than 200 people, belongs to the group Amphenol Corporation Inc from the United States. In the first years, the company produced wire sets for telephone exchanges and the consumer car industry, now mainly for the aircraft industry. The company produces electric wire systems for plane engines for the English company Rolls-Royce, the engines of which power the aircrafts of all of the world's largest manufacturers – Boeing, Airbus, Embraer, Bombardier, etc.

Did you know that

- the electric wire systems for the engines of the world's largest passenger plane, Airbus 380, as well as for Boeing 787 and Airbus 330 are manufactured in Kuressaare;
- Ionix Systems OÜ is a part of a huge global company with the total of 44,500 employees.

Tanumatelt turule

From Village Streets to the Market

Tanumateilt turule

Rääkides Saaremaast, meenub alati meri, kuid pea sama kaua kui saarlane on käinud merel, on sellel saarel haritud põldu ja hoiatud karja. Toit tuleb ikka põllult ja farmist. Tänu saare põllumehe visale tööle lobbab kivistel põldudel vili ja rohumaad haljendavad. Aeg on oluliselt muutnud meie võimalusi ja tänapäeval toodab sama toidu, mida vanasti tootis terve vald, üks moodne ettevõtte. Saaremaine põllumajanduslik tooraine on hinnas just oma kõrge kvaliteedi tõttu. Toimub ju tootmine puhtas looduskeskkonnas, mis annab toodangule erilised omadused ja tervislikkuse. Põllumajandus Saaremaal on perspektiivne ja kindlasti peitub selles meie maaelu eduvõti tulevikuks. Maa ootab ettevõtlikke noori, kes põllumajandusele öla alla paneksid.

Tõnu Post

Aasta põllumees 2013

Kõljala Põllumajandusliku Osaühingu juhataja

From Village Streets to the Market

Talking about Saaremaa, one always thinks of the sea, but fields have been ploughed and animals farmed on this island for almost as long as the people have been sailing the sea. The food still comes from the field and the farm. Thanks to the sturdy work of the farmers of Saaremaa, there is corn flowing on the stony fields and the pastures are green.

Time has considerably changed our possibilities and today one modern company can produce as much food as was produced by the whole parish in the past. The agricultural raw materials are highly valued due to their high quality. They are produced in a pure natural environment, which gives the production special characteristics and healthiness.

Agriculture in Saaremaa has a lot of potential and is sure to hold the key to the success of our rural life for the future. The land welcomes active young people who would support the agriculture.

Tõnu Post

Farmer of the year 2013

Manager of Kõljala Agricultural Private Limited Company

Kõljala Põllumajanduslik Osaühing

Kõljala POÜ moodustati põllumajandusreformi käigus. Nii nagu ikka oli algus raske.

Nüüdseks on Kõljala POÜ-st 20 aastaga saanud edukas põllumajandusfirma. Kasutame uut tehnoloogiat ja tänapäevast tehnikat, mille abil haritakse 1500 ha maad. Kasvatame teravilja, õlikultuure ja heintaimi.

Uuendatud Haeska farmikompleks mahutab 1100 looma. 2013. aastal oli 540 lehma aasta keskmine toodang 11 126 kg piima lehma kohta.

Tulemusteni jõudmiseks on ühtmoodi tähtsad nii töötamise tingimused kui ka loomade heaolu.

Kõljala Agricultural Private Limited Company was formed in the course of the agricultural reform. As always, the beginning was difficult. By now, Kõljala Agricultural Private Limited Company has become a successful agricultural company in 20 years. We are using new technology and modern techniques, which enable to farm 1500 ha of land. We are growing cereals, oil cultures, and hay.

The renovated Haeska farm complex has room for 1,100 animals. In 2013, the average production of the 540 cows of the farm was 11,126 kg of milk per cow.

In order to achieve good results, working conditions as well as the welfare of the animals are important.

Uuevälja Farm

Rauni POÜ

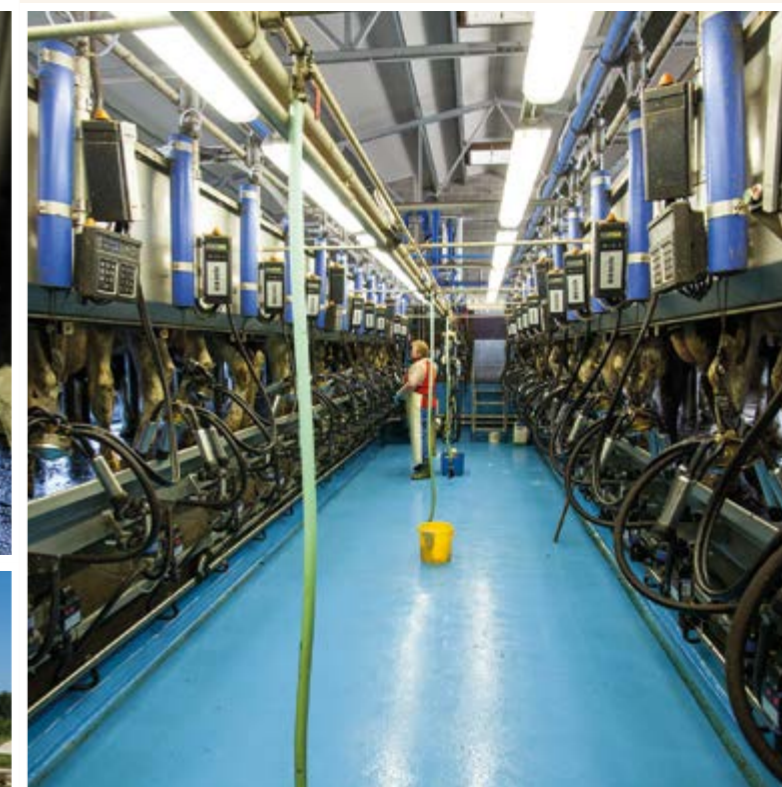
Rauni Agricultural Private Limited Company

Eesti üks unikaalsemaid T-kujuline 2x 16 lüpsiplatsiga vabapidamisega farm on kodus pea neljasajale lüpsilehmale. Uue farmi rajamine loob eeldused tõsta toodangut, parandada loomade tervist ja heaolu ning pikendada lüpsilehmade eluiga.

Farmis on tõesti mõeldud loomade heaolule ja selleks ka investeeritud: siin on olemas DeLaval'i sügamisharjad ning vastupidavad joogikünad, sõnnikueemaldussüsteem AKD, massiivne jahuti ja paralleellüpsiplats P2100.

The T-shaped free range farm is one of the most unique farms in Estonia with 2x 16 milking stations and is a home for almost 400 dairy cows. Creating a new farm affords possibilities for increasing production, improving the health and welfare of the animals, and prolonging the lives of the dairy cows.

The farm has really kept the welfare of the animals in mind and made corresponding investments: there are scratching brushes from DeLaval and durable drinking troughs here, a manure removal system from AKD, a massive cooler, and a parallel milking parlour P2100.

Harilik tatar / Common buckwheat (*Fagopyrum esculentum*)

Koplimäe Mahe Talu

Mahepõllumajandustalu, kus toorainet nii kasvatatakse kui ka töödeldakse. Ökoloogilises kiviveskis jahvatatud tervislik tatrajahu, -manna ja -kliid müüakse enamjaolt kogukonna rahvale. Koplimäe tatrajahust küpsised on teada tuntud juba kaugemalgi.

Talu on avatud turistidele ja huvilistele, pakkudes oma toodangut kodukohvikus.

Koplimäe Organic Farm

An organic farm where raw materials are grown as well as processed. The healthy buckwheat flour, manna, and bran are mostly sold to the people of the local community. The cookies made of Koplimäe buckwheat flour have already gained recognition far away.

The farm is open for tourists and for those interested, and their production is sold in their own cafe.

Saaremaa Lihatööstus

Saare Kange 2013

Saaremaa lihatööstuse ajalugu ulatub aastasse 1886, mil alustas tööd Kuressaare linna tapamaja. Pärast Eesti taasiseseisvumist loodi aastal 1994 Saaremaa Liha- ja Piimatööstus. 2007. aastal otsustati liha- ja piimatööstus lahutada ja aprillis sündis Saaremaa Lihatööstus OÜ. Samast aastast on uuendatud tootmise tehnoloogiat, oluliselt arendatud tootevalikut ja kinnistatud Saaremaa kui lihatoodete premium-grupi tootevaliku brändi tarbijate silmis nii Eestis kui ka välismaal.

Saaremaa lihatooted on teada-tuntud kõrge kvaliteedi poolest. Toodame roavalmistuse, keeduvorsti nii säilekestas kui ka suitsutatuna, poolsuitsu- ja täissuitsuvorsti, vere- ja tangutooteid, pasteete, sülte, ühtekokku 150 erinevat nimetust. Valikus on Saaremaal kasvatatud värske sea- ja veiseliha.

Kas teadsid, et

- ühes kuus turustab Saaremaa Lihatööstus ligi 500 tonni toodangut;
- kõik meie suitsutatud tooted on suitsutatud naturaalse suitsuga suitsuahjudes, mis annavad meie toodetele teistest eristuva ja parima maitse;
- ühes kuus kasutame vorsti ja viinerite jaoks 390 527,9 meetrit vorstikilet.

Saaremaa Lihatööstus

Saare Strong 2013

The history of Saaremaa Lihatööstus dates back to the year 1886, when the abattoir of the town of Kuressaare was opened. When Estonia regained independence, Saaremaa Liha- ja Piimatööstus was founded in 1994. In 2007, a decision was made to separate the meat and milk processing and in April, Saaremaa Lihatööstus OÜ was born. Since 1994, the production technology has been renewed, the product selection considerably developed, and Saaremaa has secured its position in the eyes of the consumers of premium meat products in Estonia as well as abroad.

The meat products of Saaremaa are renowned for their high quality. We make cooking sausages, cooked sausage in preservation membranes as well as smoked, semi-smoked and fully smoked sausages, blood and groat products, pates, jellies — the total of 150 different articles. The selection includes fresh pork and beef grown in Saaremaa.

Did you know that

- Saaremaa Lihatööstus markets approximately 500 tons of production per month;
- all our smoked products are smoked in smoking ovens with natural smoke, which give our products a different and better taste;
- we use 390,527.9 meters of sausage membrane for our sausages and wieners per month.

Saaremaa Piimatööstus

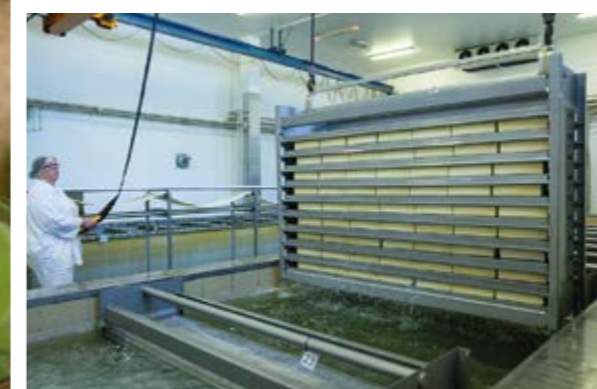
Saare Kange 2010

Saaremaa Piimatööstuse kui toorpiima töötleva ajalugu ulatub paljude eelkäijate kaudu eelmise sajandi algaastatesse. 1995. aastast on piimatööstus Saaremaal jätkanud ühistulises vormis, mis on tänapäeval valitsev ja omane kogu maailma piimatööstusele. Aastatel 2007–2010 tehtud ulatuslike investeeringute tulemusel on piimatööstusest saanud igati tänapäevane kõrge tehnilise ja tehnoloogilise tasemega tööstus, mille toodang on hinnatud nii kodumaiste tarbijate poolt kui ka arvukates välisriikides.

Tööstus on pärast rekonstrueerimist spetsialiseerunud ainult juustu ja või tootmisele. Saaremaalt kogutav toorpiim on just tänu väike- ja mahetootjatele väga kõrge kvaliteediga ning ökoloogiliselt puhas.

Kas teadsid, et

- 10 liitrist piimast saab umbes 1 kg juustu;
- laagerdunud juustus ei ole laktoosi;
- Eestis toodetakse ja tarbitakse kõige enam Hollandi-tüüpi poolkövasid juustusid nagu Gouda ja Edam.
- juust on rohkem kui 5000 tuhat aastat vana piimatoodete;
- juustuvalgu omastatavus inimorganismis on peaaegu absoluutne: 95–97%.

Saaremaa Piimatööstus

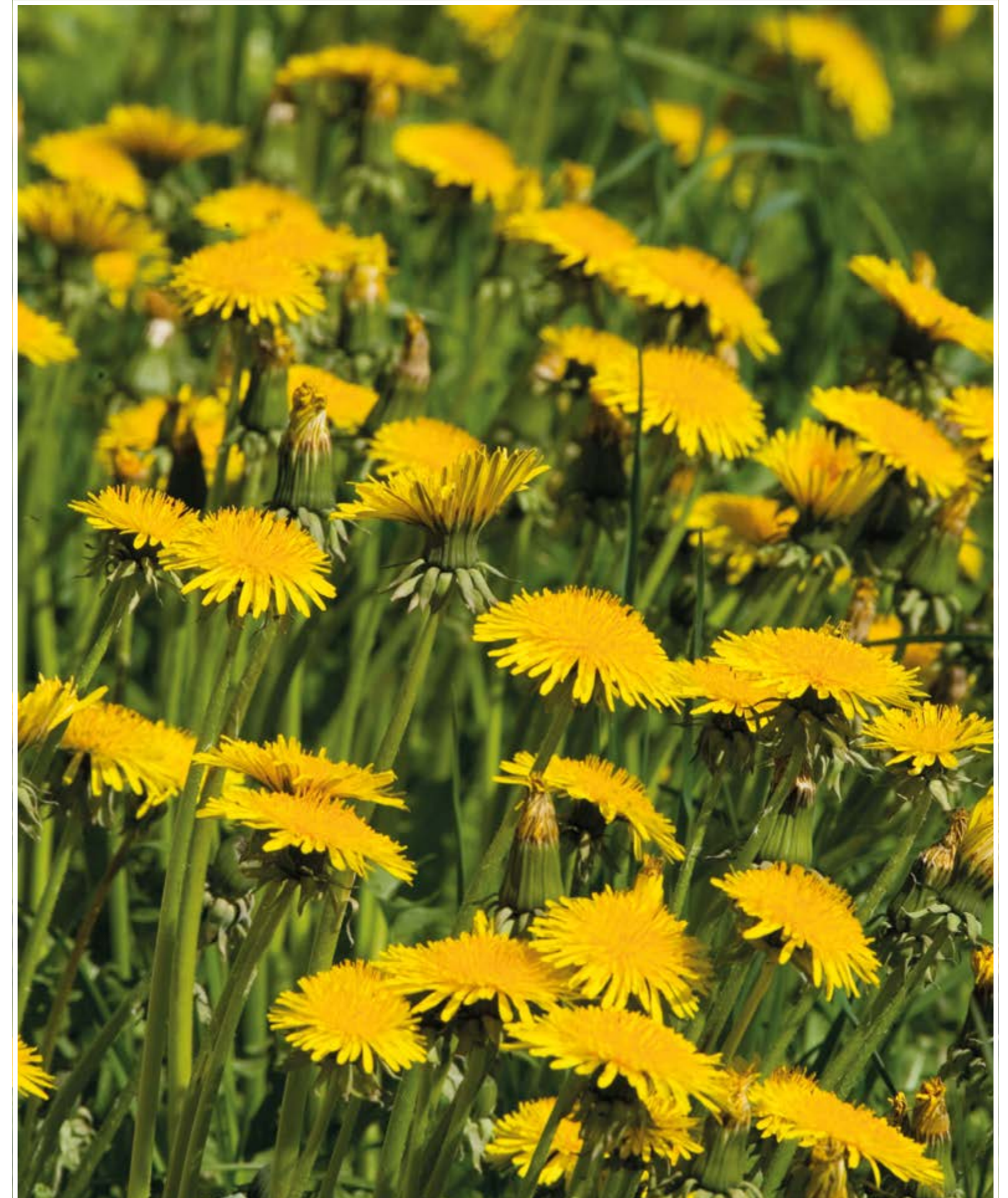
Saare Strong 2010

The history of Saaremaa Piimatööstus as a processor of raw milk dates back to the beginning of the last century through many predecessors. Since 1995, the milk industry in Saaremaa has carried on in the form of a cooperative, which is the main and characteristic form for milk industries all over the world. As a result of the extensive investments made in the period from 2007–2010, the milk industry has now become a fully modern industry of high technical and technological level, the production of which is valued by domestic consumers as well as in a number of foreign countries.

After reconstruction, the industry has specialised on producing only cheese and butter. The quality of the raw milk collected in Saaremaa is very high and organically clean thanks to the small and organic producers.

Did you know that

- 10 liters of milk can be used to make approximately 1 kg of cheese;
- mature cheese does not contain lactose;
- the most-produced and most-consumed cheeses in Estonia are semi-hard Dutch cheeses, such as Gouda and Edam;
- cheese is a more than 5000 years old milk product;
- cheese proteins are almost fully utilised by the human body: 95-97%.

Harilik võilill / Dandelion (*Taraxacum officinale*)

Saaremaa Delifood

Saare Staarstartija 2013 / Saare Star Starter 2013

Saaremaa DeliFood OÜ on Eesti erakapitalil põhinev tootmis- ja müügiettevõte, mis turustab oma tooteid SAARE kaubamärgi all Eestis, Lätis, Leedus ja Soomes. Saaremaa toorpimast valmistatud kvaliteetsed ja ökoloogilised piimatooted valmivad kaasaegses ja keskkonnasäästlikus tootmishoones. Tootevalikus on kohukesed, jogurtikreemid, hapukoored, pagari kohupiim, kohvi- ja jogurtijoogid.

Ostes SAARE tooteid toetad elu Saaremaal!

Kas teadsid, et

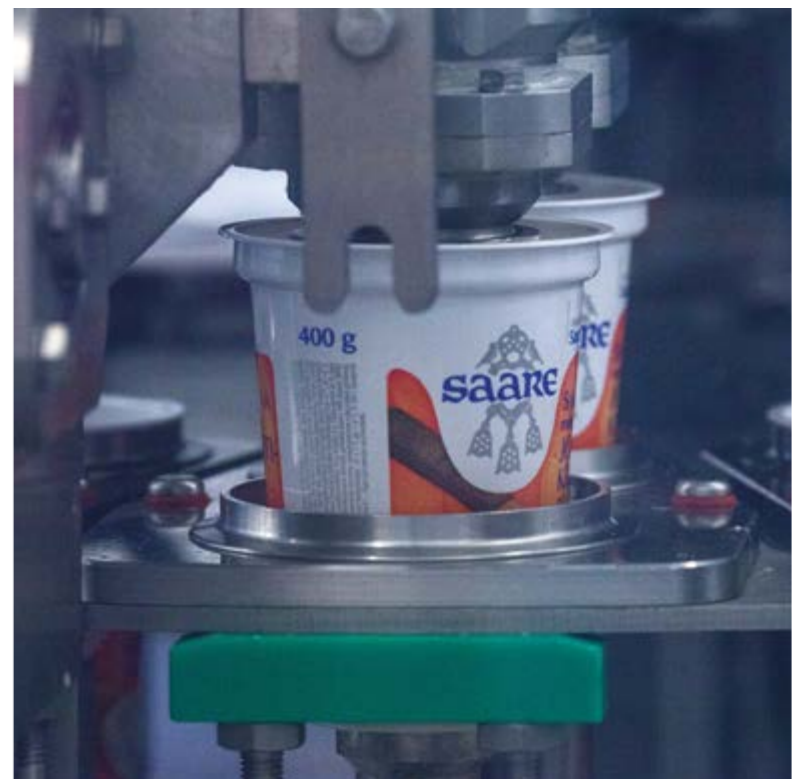
- Saare maitsestatamata jogurt tunnistati Eesti Toiduainete Liidu poolt korraldatud Lääne-Eesti piirkondlikul konkursil 2014. aastal Eesti parimaks tooteks;
- olime esimene tootja Eestis, kes alustas topsis valmi-vate jogurtite tootmist;
- Saare maitsestatamata jogurt oli esimene eestimaine nn Kreeka-tüüpi jogurt.

Saaremaa DeliFood OÜ is a production and sales company, based on Estonian private capital, which markets its products under the trademark of SAARE in Estonia, Latvia, Lithuania, and Finland. The high-quality, organic dairy products produced of the local crude milk of Saaremaa are manufactured in a modern and environment-friendly production facility. The selection includes curd snacks, yoghurt creams, sour creams, baker's curd, coffee and yoghurt drinks.

By buying the products of SAARE, you support the life in Saaremaa!

Did you know that

- Saare natural yoghurt was acknowledged as the best Estonian product in the western Estonian regional competition of 2014, organised by the Association of Estonian Food Industry;
- we were the first manufacturer in Estonia to start producing yoghurts made in a cup;
- Saare natural yoghurt was the first so-called Greek-type yoghurt produced in Estonia.

Karja Pagariäri

Saare Punnija 2012 / Saare Deep-Digger 2012

Leisi valla suurim eraettevõttest töödandja. Tootmine ja kauplus asuvad renoveeritud Karja mõisa endises aidahoones. 80% käibest annab rukkileib, mida on sortimendis 20 nimetust. Meie pagariäris teevad pagarid igale pätsile pai ja panevad sellega igasse tootesse killukese hinge. Käsitsi valmistatud leibadel on suurem niiskusesisaldus ja nad püsivad kauem värsked.

Meie leivad-saiad on saaremaiselt mõnusad, söö ennast terveks ja tugevaks!

Kas teadsid, et

- Karja Pagariäri toodab päevas 2–3 tonni leiba-saia;
- me ei kasuta oma toodetes säilitusaineid ega kvaliteediparandajaid;
- Mõnusa Villemi pubile küpsetatakse gruusia leiba just meie pagariäris.

Karja Bakery. The largest private employer in Leisi Parish. The production and the store are located in the former granary of the renovated Karja Manor. 80% of the turnover comes from rye bread, of which there are 20 types in the selection. At our bakery, the bakers caress each loaf of bread and thus devote a piece of their soul in each product. Hand-made breads contain more moisture and thus remain fresh for longer.

Our bread and white bread are as pleasant as Saaremaa itself, eat and become healthy and strong!

Did you know that

- Karja Bakery produces 2–3 tons of bread and white bread per day;
- we do not use preservatives or quality improvers;
- the Georgian bread for the pub Mõnus Villem is baked at our bakery.

Muhu Pagarid

Muhu Pagarid sortimenti kuulub ainult üks toode. Punase muhumustrilise etiketiga leiba leiab kõigist Saare maakonna suurematest poodidest.

Kas teadsid, et

- Muhu leib seemnetega tunnustati Eesti Toiduainete Liidu poolt korraldatud Lääne-Eesti piirkondlikul konkursil 2014. aastal parimaks tooteks ja üle Eesti rahvalemnikuks.

*The selection of **Muhu Bakers** only includes one product. The bread with a red label and Muhu patterns can be found from all largest stores in Saare County.*

Did you know that

- Muhu bread with seeds was acknowledged as the best product and the nationwide people's choice in the Western Estonian regional competition, organised by the Association of Estonian Food Industries in 2014.

Saksa Talupood

Saare Punnija 2011 / Saare Deep-Digger 2011

Tõeline külapood, kus väärtustatakse Saaremaa talunike ja väikeettevõtjate tegevust. Sõbraliku atmosfääriga talukohvikus pakutakse perenaise omatehtud jäätist ja küpsetisi.

Saksa Farm Shop

A genuine village shop, where the work of the farmers and small entrepreneurs of Saaremaa is valued. The farm cafe with a friendly atmosphere serves home-made ice-cream and baked goods.

Tõuseb taevani

Rising to the Sky

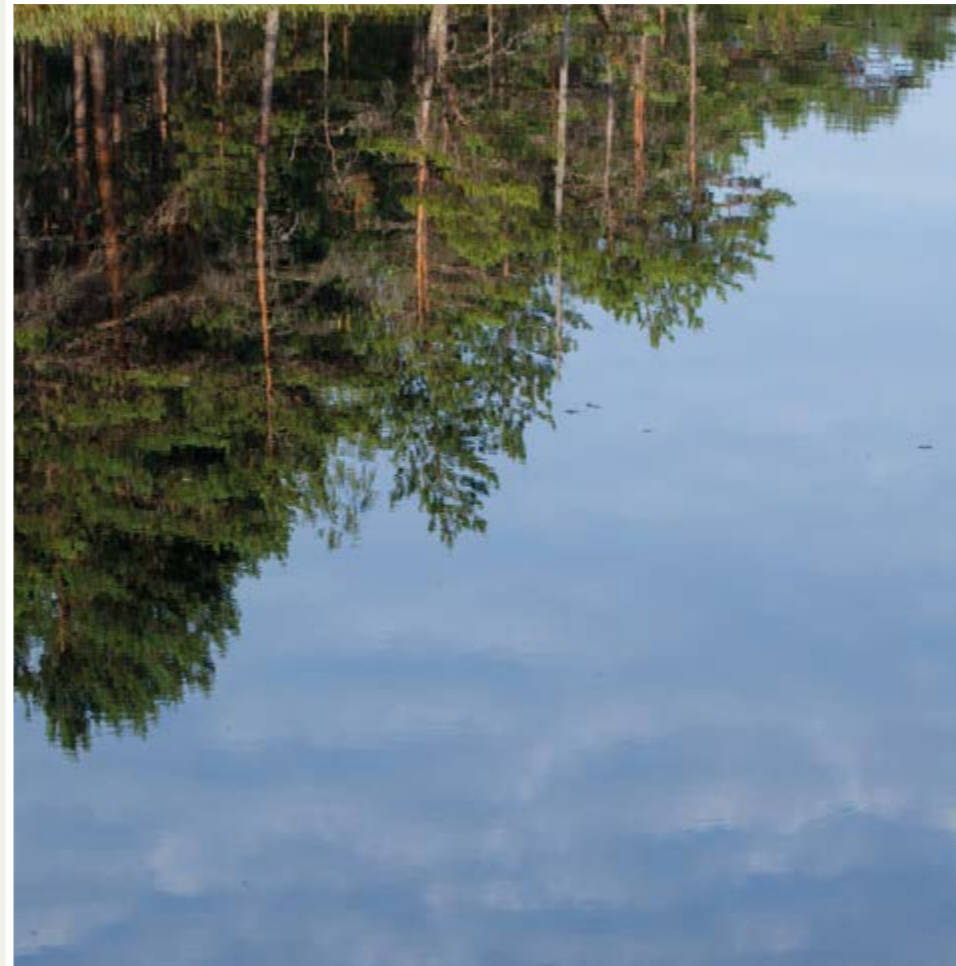
Tõuseb taevani

Metsandus on Eesti majanduse üks alustalasid ning mööblitööstus riigi traditsioonilisemaid ja konkurentsivõimelisemaid tööstusharusid. Eesti metsa- ja puiduettevõtted peavad oma koduturuks mitte väikest Eestit, vaid ligikaudu saja miljoni elanikuga Läänemere piirkonda – 75% Eesti mööblitööstuse toodangust läheb ekspordiks. Puittooted hoiavad 2014. aastal Eesti majanduses ja ekspordis kolmandat kohta ning mööbel positsioneerub viiendal kohal. Oleme tuntud oma tootlikkuse, tootearenduse, turunduse, teadmiste ja oskuste poolest, lisaks on Eesti mööblitootjatel klientide silmis hea maine.

Saaremaal töötleb puitu umbes 40 ettevõtet. Hinnatud on nii saaremaine mööbel, palkmajad ja muud puitehitised kui ka saematerjal. See on valdkond, millel on turgu ja tulevikku.

Robert Pajussaar

Eesti Mööbli Tootjate Liidu juhatuse esimees
Kalla Mööbel OÜ tegevdirektor

Rising to the Sky

Forestry is one of the supporting beams of the Estonian economy and furniture industry one of the most traditional and competitive industries of the country. Estonian forestry and wood companies see the Baltic Sea region of almost one hundred million residents as their domestic market, not the small Estonia – 75% of the production of the Estonian furniture industry is exported.

Wood products hold the third place in Estonian economy and export in 2014 and furniture holds the fifth position. We are known by our productivity, product development, marketing, knowledge, and skills. Also, Estonian furniture manufacturers have a good reputation in the eyes of the customers.

There are about 40 companies processing wood in Saaremaa. The furniture made in Saaremaa as well as the log houses and other wooden structures and sawn timber are valued. This is an area with enough market and future.

Robert Pajussaar

Chairman of the Management Board of the Estonian Furniture Industry Association
Executive Director of Kalla Mööbel OÜ

Kalla Mööbel

Toodame eritellimusel valmivat vastupidavat ja kvaliteetset mööblit. Kalla Mööbel kasutab rahvusvahelistele standarditele vastavaid materjale ja Euroopa juhtivate firmade mööblitarvikuid. Iga klient saab parima individuaalse lahenduse. Just selline paindlikkus on taganud ettevõttele edu.

We are making durable and high-quality furniture on the special order. Kalla Mööbel is using materials which meet the requirements of international standards, and furniture fittings from leading European companies. Each customer gets the best individual solution. It is this flexibility that has ensured the success of the company.

Muhu Puidukoda

Puidukoda on Muhu saare suurim tööandja. Meie toodangu moodustavad kadakast, lepast, kasest, tammest köögitarvikud, aga ka saunatarvikud, ukсед, aknad ja muud väiksemad detailid vastavalt tellija soovile. Ligikaudu 90% toodangust läheb ekspordiks Skandinaaviasse. Meie tootmismahd on pidevalt suurenenud.

Muhu Puidukoda is the largest employer on Muhu Island. Our production mainly consists of juniper, alder, birch, and oak kitchen accessories, as well as sauna accessories, doors, windows, and other smaller details according to the customer's wishes. Approximately 90% of the production is exported to Scandinavia. Our production volumes have been growing continuously.

Reta Puit

Teeme metsaraie- ja kasvatustöid, ostame kasvavat metsa ja metsamaad, ostame ja müüme palki, paberipuitu ja küttepuitu, müüme küttehalge, toodame saematerjale ja kuivatame puitu. Paberipuitu, saepalki ja küttepuitu ekspordime Saksamaale, Soome, Rootsi ja Taani.

Metsa jätkusuutliku majandamise ja järjepidevuse tagamiseks on oluline pärast lageraiet ala taasmetsastada. Selleks kasutatakse enamasti külvimasinat, mis on andnud metsa taastamisel häid tulemusi.

Reta Puit on Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu liige ning 2012. aasta algusest FSC® tarneahela sertifikaadi omanik.

We perform logging and silviculture works, buy growing forest and forest land, buy and sell logs, paper wood and firewood, sell firewood logs, produce sawn timber and dry wood. We are exporting paper wood, sawn logs and firewood to Germany, Finland, Sweden, and Denmark.

In order to ensure sustainable forest management and continuity, it is important to reforest the area after clear cutting. This is mostly done with a seeder, which has provided good results in restoring forests.

Reta Puit is a member of the Estonian Forest and Wood Industries Association and has been holding a FSC® delivery chain certificate since 2012.

Javicar

Javicar on puitmaterjalide jae- ja hulgimüüja. Meie tootevalikusse kuuluvad kuivatamata ja kuivatatud saematerjal, immutatud puit, hõõvelmaterjal, sise- ja välisvoodrilauad, põrandalauad, sauna lava- ja voodrilauad, liistud, tiseripuit, vineer, ehitusplaadid.

Täidame klientide eritellimusi ja lisateenusena teostame voodrilaudade tööstuslikku värvimist, müüme küttepuid ja puitbriketti.

Javicar is a retailer and wholesaler of wood materials. Our product selection includes fresh and dried sawn timber, impregnated wood, planed timber, interior and exterior lining timber, floorboards, sauna platform and lining material, strips, cabinetmaking wood, plywood, construction boards.

We fulfill our customer's special orders and perform industrial painting of linings as an additional service. We also sell firewood and wood briquette.

Sandla Puit

Toodame kvaliteetsest põhjamaa kuusest palkmaju. Valikus on väikesed elumajad, lihtsad tööriistakuurid, aga ka mõnusad aiamajad ja garaažid, mis rõõmustavad inimesi üle Euroopa. Toodangust läheb ekspordiks üle 90%, millest enamik leiab turu Saksamaal ja Hollandis.

Saepuru ja hõõvlilaastu tekkimine on puidutöötlemisel vältimatu, sellest pressitakse kuni kolm tonni puitbriketti päevas.

Kas teadsid, et

- aastas läheb Sandla Puidust välja üle 150 veoauto-koorma maju;
- toodangu sortimendis on üle 200 maja standardmudeli;
- maju toodetakse ka eriprojektide järgi.

We construct log houses of high-quality northern fir. The selection includes small residential buildings, simple tool sheds, but also nice garden houses and garages, which are making people happy all over Europe. More than 90% of the production is exported, with the majority marketed in Germany and the Netherlands.

Generation of sawdust and wood shavings is inevitable in wood processing; these are used to press up to three tons of wood briquette per day.

Did you know that

- there are more than 150 truckloads of houses dispatched from Sandla Puit in a year;
- the product selection includes more than 200 standard models of houses;
- houses are also built on the basis of special designs.

Hea elu ja heaolu

Good Life and Welfare

Hea elu ja heaolu

"Iga inimene on saar, iseenda üksik saar. Saarele asumine on selle olukorra sümbolne realiseerumine."

Anton Nigov "Harjutused", lk 194

Külalislahke Saare maakond on turistide poolt hinnatud sihtkoht, kus saarte külalistele pakutavatest hüvedest saab samaväärselt osa kogu saarerahvas. Eraldatus mandrist annab saarele teatud eelised, põhiliselt selle, et saarel ollakse eemal tormilisest urbanistlikust arengust – kõik on rahulikum ja looduslähedasem. Mida rohkem maailm linnastub, seda tugevamini hakkab toimima paralleelne protsess – kel vähegi võimalik, tuleb otsima eraldatust ja rahu.

Saareelule omane rahulik tempo, rohkest kultuuri ning külalistele mõeldud hotelle, restorane ja spaasid. See kooslus ootab sind boonuseks kauni looduse rüpes.

Karmen Paju

Kuressaare Turismiinfokeskuse juhataja

Saarte Turismiarenduskeskuse volikogu esimees

Good Life and Welfare

"Each person is an island, a lonely island of one's own. Settling down on this island is a symbolic realisation of the situation."

Anton Nigov "Practices", page 194

Hospitable Saare County is a valued destination for tourists and all Islanders get to enjoy their equal share of the benefits offered to the visitors of the islands. Being separated from mainland gives an island certain advantages, mainly the fact that it is away from the tempestuous urban development – everything is calmer and more natural. The more urban the world becomes, the stronger the parallel process – those who can will be looking for isolation and peace.

The life on an island is characterised by a calm pace, plenty of culture and hotels, restaurants and spas for visitors. This whole set is expecting you as a bonus in the arms of the beautiful nature.

Karmen Paju

Head of Kuressaare Tourism Information Centre

Chairman of NGO Islands Tourism Development Centre

Pädaste Mõis – A small Luxury Resort & SPA

Muhu saare lõunatipus asuv viietärnihotell klientidele, kes hindavad mugavust ja pööravad tähelepanu detailidele. Pädaste pakub külalislahkust, innovatiivset ja väljakutseteküllast köögikunsti oma restoranides ning maailmaklassi spaamõnuseid.

Muhu kultuur ja traditsioonid on olnud inspiratsiooni- allikaks hotelli avamisest saati pea 20 aastat. Pädaste on maapealne rahuparadiis imeliste nurgakestega, kus unistada ja lõõgastuda. Samas kutsub ta spordi- ja avastusretkedele, kogema naturaalselt, maalähedast spaakontseptsiooni ja nau-tima tippkokakunsti võluseid.

Pädaste stiil on lihtne luksus. Ideaalne mereäärne asu-koht annab Pädastes viibides võimaluse taasluua side looduse ja iseendaga ning tasakaalustada oma energiat. Tajud seda kõike, kui sind ümbritsevad lahkend teenindajad, kes teavad, mida soovid, juba enne, kui küsida jõuad ja kokad, kes jätkuvalt võidavad auhindu Põhjala saarte köögi roogasid pakudes.

Estonia's Leading Spa Resort –

World Travel Awards (2013, 2014)

Alexander Restaurant – World's 50 Best Restaurants

Academy – Global Selection (2014)

Alexander Restaurant –

The Best Restaurant in Estonia (2010, 2011, 2012, 2013)

Pädaste Manor – A small Luxury Resort & SPA

Pädaste Manor welcomes you on Muhu Island. The five-star hotel is reputed as a destination for guests that appreciate comfort and attention to detail. They offer wonderful hospitality; an innovative and challenging cuisine; and a world-class spa service. The culture and traditions of Muhu have inspired the hotel from the very first day that it opened its doors to travelers almost 20 years ago. The estate is a haven of peace with wonderful places to relax and dream, yet it also inspires to exercise and explore; it invites to experience a very individual Spa concept and finest dining options. Above all, there is the ambience, the charm and the service expertise that can only be found in a privately owned hotel.

The style at Pädaste is simple luxury, and the decor is smart but definitely understated. It's perfect for the seaside location and just adds to the sense of tranquility and peacefulness that a few days at Pädaste Manor can bring, as you reconnect with nature and yourself. All of this while you're surrounded by a staff who know what you want before you even ask, and a team in the kitchen who continue to win awards for their Nordic Islands' Cuisine.

Arensburg Boutique Hotel & SPA

Saare maakonna parim turismiettevõtte 2011

Saare maakonna parim teenindusettevõtte 2012

Saare veinikultuuri arendaja 2013

Kuressaare peatänaval asuv Arensburg Boutique Hotel & Spa on elamusi pakkunud juba 12 aastat.

Hotellis kohtuvad nüüdisaegne arhitektuur ja ajatud väärtused: selle ajalooline osa asub 300 aasta vanuses majas, mis on kõrvuti modernse hoonega. Lisaks hotellitubadele on siin hubased restoranid koos päikeseterrassiga, veinikelder, konverentsisaalid ja privaatne heaoluspaa.

Arensburg Boutique Hotel & Spa

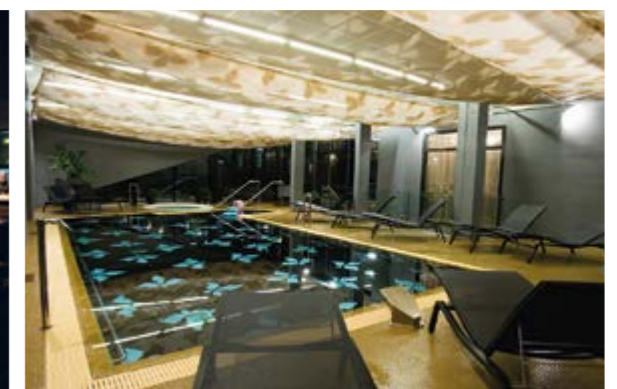
Best tourism company of Saare County 2011

Best service company of Saare County 2012

Developer of wine culture of Saare County 2013

Arensburg Boutique Hotel & Spa on the main street of Kuressaare has been offering great experiences for 12 years.

Modern architecture and timeless values meet at the hotel: the historical part is located in a 300-year-old building, which stands side-by-side with a modern building. In addition to the hotel rooms, there are cozy restaurants with a sun terrace, a wine cellar, conference halls, and a private welfare spa here.

Arensburgi Meedla Koda

Kuussaare südalinnas paikneva hilisklassitsistliku fassaadiga aadlielamus „Meedla koda“ asuvad elegantsed peo- ja konverentsisaalid.

Arensburg's Meedla House, the nobility experience with a late Classicist facade located in the heart of Kuussaare, conceals elegant festive and conference halls.

Saaremaa sümbol **Veski trahter** on Kuussaare vanim restoran, mis sai tänavu 40-aastaseks, ja veski ehitamisest möödus 115 aastat.

Veski Tavern, a symbol of Saaremaa, is the oldest restaurant in Kuussaare, which became 40 years old this year, while 115 years have passed from the date of construction of the windmill.

Veski Trahter / Veski Tavern

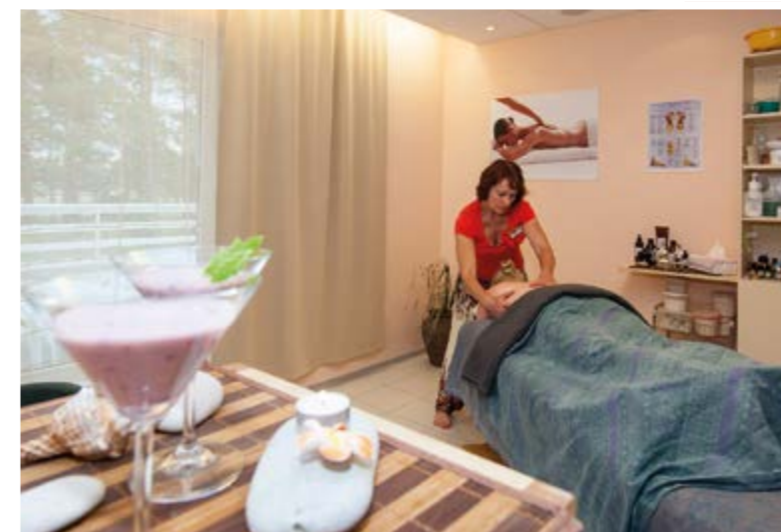
Hotell Saaremaa Thalasso Spa

Puhkus on nauding!

Hotell Saaremaa Thalasso Spa *** Superior on kui peidetud pärl kaunil Mändjala liivarannal, eemal linnamürast, kuid siiski linnale lähedal.

Holiday is a pleasure!

Hotell Saaremaa Thalasso Spa *** Superior is a hidden pearl on the beautiful sandy beach of Mändjala, away from the city noise, but still close to Kuussaare.

Grand Rose SPA Hotel

Eesti Rahva lemmik-majutusasutus 2011

TripAdvisor võitja 2013: *Traveller's choice*

Kuressaare südalinnas asuv eksklusiivne hotell koos idamaiselt kujundatud luksusliku spaa- ja saunakeskusega, kus viiakse läbi saunarituaale, saunajoogat ja lubatud on ka klassikaline vihtlemine.

Hotelli õuel on suvel avatud avar väliterrass, kus pakutakse elavat muusikat, kinoõhtuid ja rõõmustatakse gurmaane.

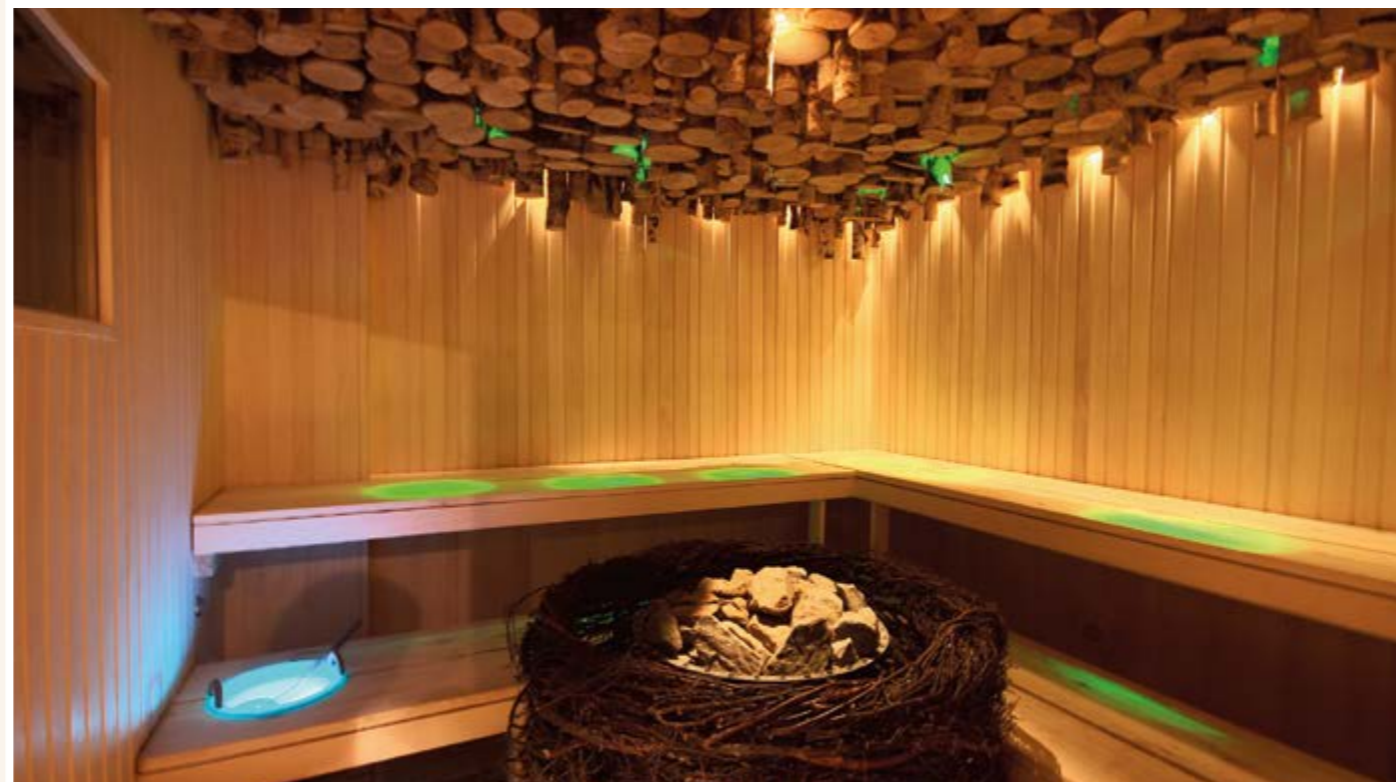
Grand Rose SPA Hotel

Favourite accommodation establishment of the people of Estonia in 2011

TripAdvisor Winner 2013: Traveller's choice

An exclusive hotel in the heart of Kuressaare with an Oriental-styled, luxurious spa and sauna centre, where sauna rituals and sauna yoga are organised, with classical whisking permitted as well.

In the yard of the hotel, there is an outdoor terrace open in the summer, which offers live music, cinema nights, and pleasures for gourmands.

Kuressaare Lossipark

Kuressaare Lossipargi põhjaosa on tüüpiline vabakujuline park. Enamik teid on suunatud küllastajate kogunemiskohta – väljakule Kuursaali ja kõlakoja vahel.

Kuressaare Castle Park

The northern section of Kuressaare Castle Park is a typical informal park. Most paths take to the visitors' assembly area – an opening between the Resort Club and the bandstand.

Ekesparre Butiikhotell / *Ekesparre Boutique Hotel*

Kuressaare piiskopilinnus, 14.–15. sajand /
Kuressaare Bishop's Castle, 14th–15th century

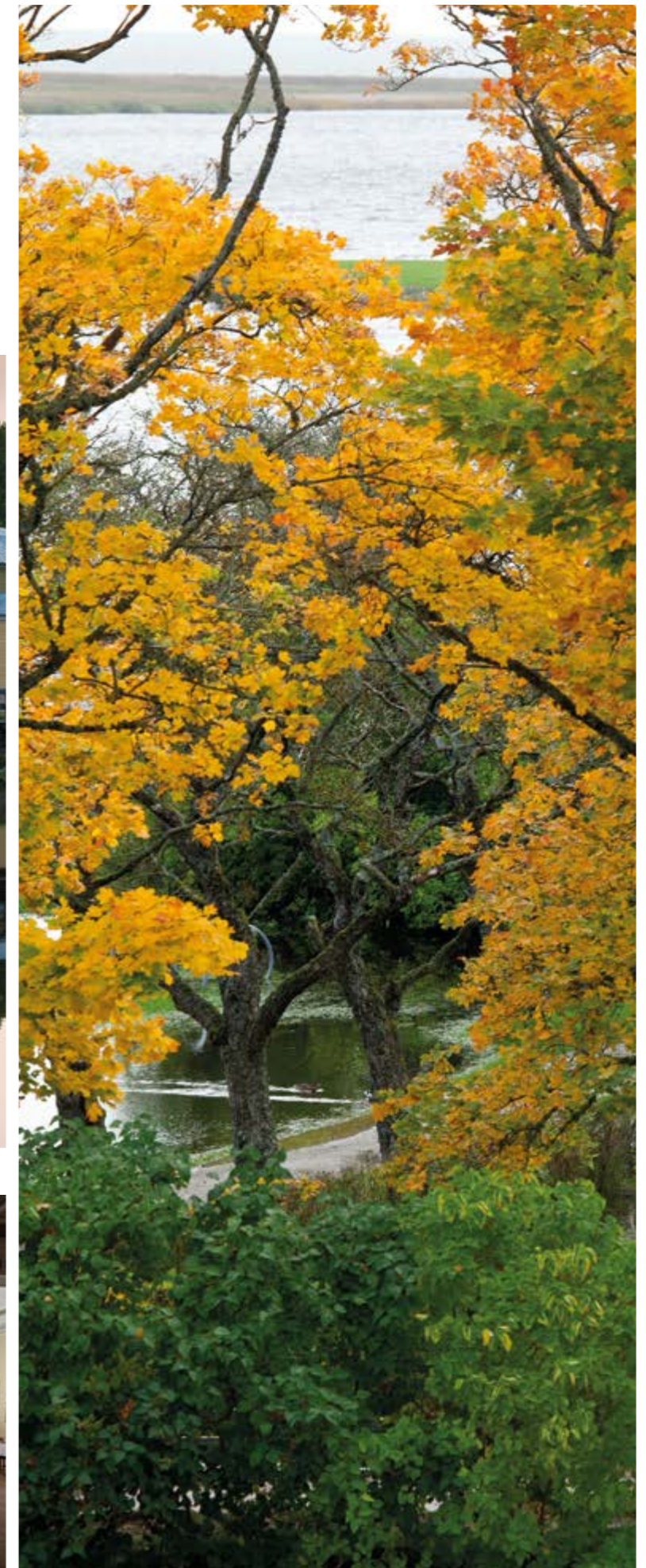
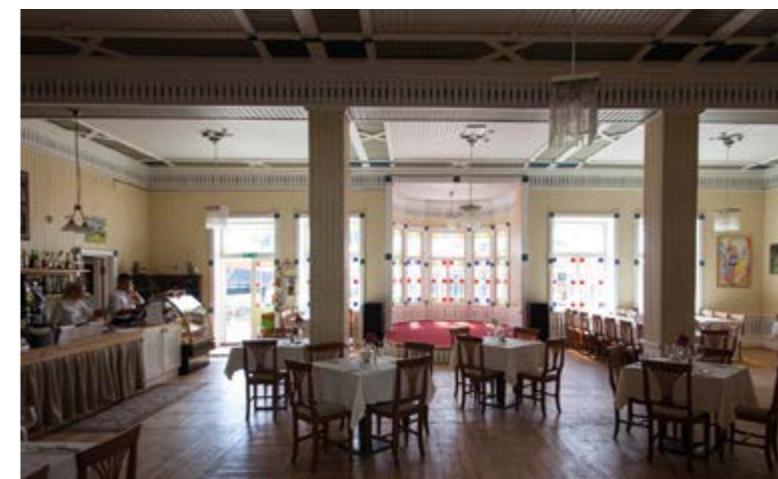
Historistlikus stiilis **Kuursaalis** toimuvad eripalgelised kontserdid ja suvisel ajal on avatud vabaõhukino – meeldiv meelelahutus lisaks hõrkude toitumisele **Ku-Kuu restoranis** (Saare maakonna parim turismiarendaja 2012).

*In the historically designed **Resort Club**, there are various concerts organised and an open air cinema is held in the summer – a pleasant entertainment to go with enjoying delicious food at the **restaurant Ku-Kuu** (the best tourism developer of Saare County in 2012).*

Kuursaal / *Resort Club*

Ku-Kuu restoran / *restaurant Ku-Kuu*

Saare Golf

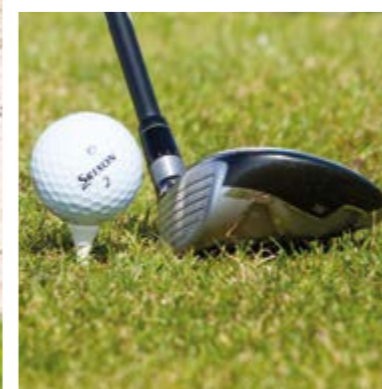
Golfkeskuse maaliline väljak pakub vapustavaid vaateid ja erakordseid elamusi igal tasemel mängijale. Siin ootab mängijaid ees hulk väljakutseid, kuna punkrid ja veekogud on pea igal rajal. Lisaks on võimalus oma oskusi lihvida tasuta par-3 rajal ja harjutusväljakutel. Samas asub ka 2,6 hektari suurune *driving range*, mis võimaldab korraga harjutada kuni 30 golfihuvilisel.

Championship-tüüpi golfiväljak sobib rahvusvahelisteks võistlusteks.

Saare Golf

The scenic fields of the Saare Golf offer breathtaking views and unique experiences for players of all levels. Players are greeted by a load of challenges here, as there are bunkers and water hazards on almost all holes. It is also possible to hone one's skills on a free par-3 course and practice courses. There is also a 2.6-hectare driving range, where up to 30 golf-lovers can practice at the same time.

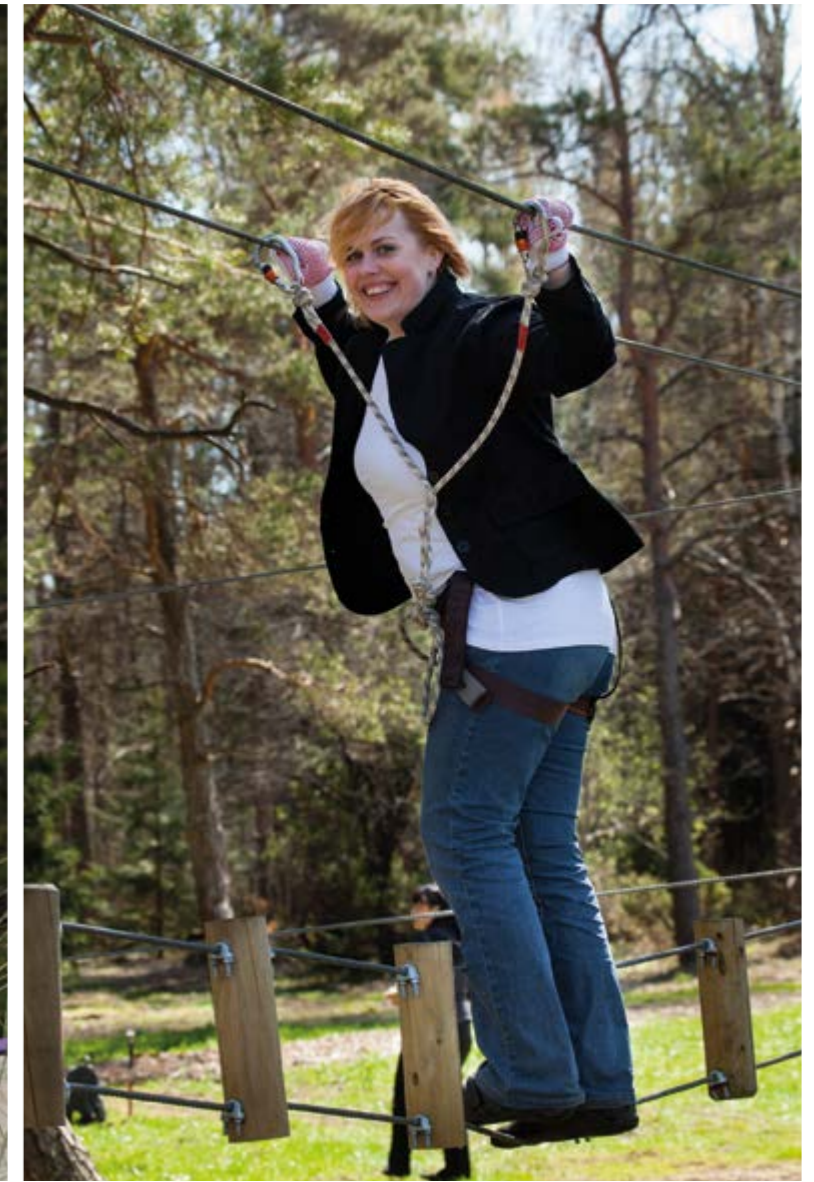
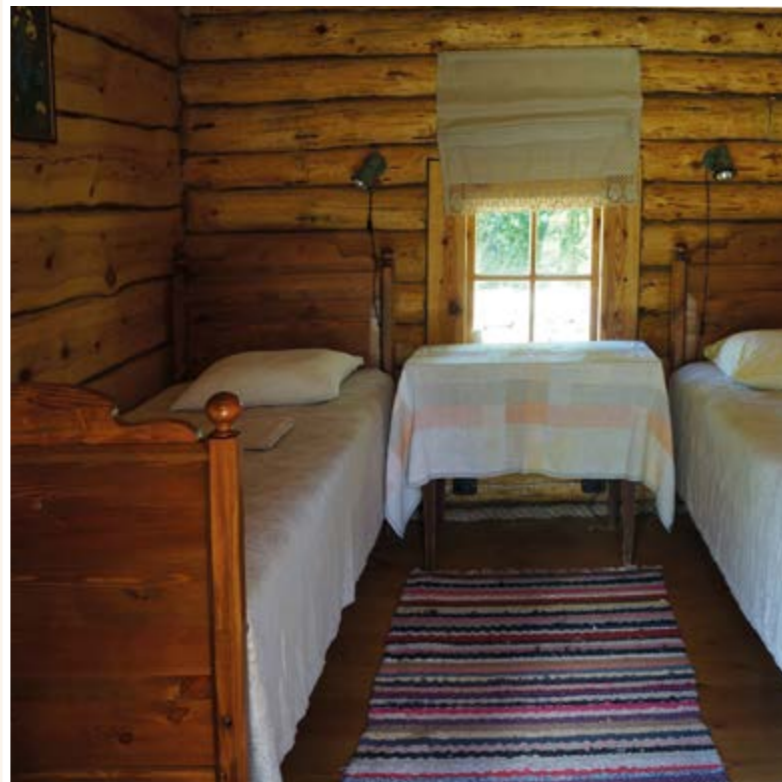
The Championship-type golf course is suitable for international tournaments.

Anni Turismitalu

Anni turismitalu võõrustab külalisi juba üheksandat suve. Oleme andnud öömaja ja pakunud kodust sööki pea 36 riigist külalistele. Meie juures saab nautida suvist päiksepaistet, jalutada kiviaedadega ääristatud vaiksetel külateedel, tähistada mõnd sündmust, ratsutada või sõita paadiga.

Anni Tourism Farm has been hosting visitors for nine summers. We have provided accommodation and offered domestic food to visitors from 36 countries. At our place, visitors get to enjoy summery sunshine, go for a walk on quiet village streets lined with stone fences, celebrate an event, ride horses, or go boating.

Loomiseks loodud

Created for creation

Loomiseks loodud

*Pisikene alli lindu
lendis meie kiige pealta,
kiige pealta, kiige alta,
vahelaisade vahelta.
Akkas ta siis pesa tegema.
Missest ta selle pesa tegi?
Puu purusta, maa murusta,
meie moa metsa lehiste.
Suand see pesa valmis suanud,
munes kolmi munukesta,
audus kolmi pojukesta.
Üks oli pötra põveluista,
teine sääse sääreluista,
kolmas kala küljeluista.*

"Maailma loomine", Põide khk

Ja nii lihtne see ongi. See maalapike oma rikkustega on loodud loomiseks. Ja sina, inimene, võta see vastu, ning sinust saab looja!

Pane juurde oma esiisade tarkus ja traditsioonid, lisa triibuseeliku värvikirevus, regilaulu rütmilisus ja kadakate visadus, sega hulka hulgaliselt huumorit, võta veidike jonni ja kangust ja sinu juured on tugevalt kodumullas. Nende juurte toel loo oma tänased teod ja mõtted, et järeltulevatel põlvedel oleks, mida ammutada.

Krista Lember

Rahvakultuuri Keskuse spetsialist Saare maakonnas

Created for creation

Teeny weeny greyish birdie
Off from our swing seat flew she
From the swing and under the swing and
Through the poles was flying she.
Started she to build a nesting place then.
What sort of things did use she for building?
Twigs of the tree, grass of the ground,
Leaves of the forest on our land.
When the nest was finished by her
She laid three of eggings,
She hatched three of chicklings.
One was made of elk's head bones
Second made of gnat's shin bones
Third was made of fish' leg bones.

Creation of the World, Põide parish

And this is how simple it is. This piece of land with its riches is created for creation. And you, a human being, only have to accept it and you will become a creator!

Add the wisdom and traditions of your forefathers, the colourfulness of a striped skirt, the rhythm of a runic song, and the sturdiness of junipers, stir in loads of humour, take a bit of fractiousness and bullheadedness, and your roots are securely in place in the home soil. Supported by these roots, create your current acts and thoughts for the future generations to have something to draw inspiration from.

Krista Lember

Specialist of Folk Culture Centre in Saare County

Kuressaare Ametikool

Kuressaare Ametikool on populaarne nii saartel kui ka mandril. Erialade valik on lai – kokandusest väikelaevaehituseni.

Nullindate algul alustati Kuressaare Ametikoolis paadiehitajate õpetamist eesmärgiga säilitada saare vanu puupaadiehituse traditsioone. Nüüdseks on sellest saanud tihe koostöö siinsete väikelaevaehitusettevõtetega, kus veesõidukite põhimaterjalina kasutatakse plastikut või metalli. Ametikool on ainus kool Eestis, kus saab õppida väikelaevaehituse oskustööliseks. Saarel asuv kool oma unikaalse erialaga on nagu majakas, mis juhatab siia ka palju mandrinoori.

Ametikoolil on ka teine mandrile paistev majakas – **Disainimajakas**. See on õppehoone disaineriala õppuritele. Õpitakse nüüdisaegsest multimeedia kujundamist, aga ka vanu käsitöövõtteid, omandatakse oskusi keraamika, nahatöö ja tekstiili valdkonnas.

Kuressaare Regional Training Centre

Kuressaare Regional Training Centre (RTC) is popular on the islands as well as on mainland. The selection of specialties is wide – from cooking to small craft construction.

In the beginning of the noughties, Kuressaare Regional Training Centre started training boat constructors with an aim to preserve the old wooden boat construction traditions of the island. Now, it has grown into tight cooperation with the small craft construction companies here, where plastic or metal are the main materials used for building watercrafts. The Regional Training Centre is the only school in Estonia where one can learn to become a skilled worker of small craft construction. The school, located on an island with its unique specialty, is like a lighthouse, which leads many youths from the mainland here.

*The vocational school also has another lighthouse that can be seen on the mainland – **Disainimajakas**. This is a school building for those studying design. Young people learn modern multimedia design here, but also old handicraft techniques, and skills are obtained in the areas of ceramics, leatherworking, and textiles.*

Angla Pärandkultuurikeskus

Veskilugu Angla Tuulikumäel algas 19. saj lõpukümnenditel. Tol ajal kasvatati igas talus teravilja, mis oli vaja peeneks jahvatada. Aastatel 2008–2010 renoveeriti kõik neli puktuulikut ja Hollandi tuuleveski.

Angla Tuulikumäe kompleksi üks oluline osa on Angla Pärandkultuurikeskus, kus saab tutvuda vanade töövõtetega, tööriistadega, osaleda õpitubades, korraldada huvitavaid üritusi.

Angla Heritage Culture Centre

The windmill story on Tuulikumäe of Angla began in the final decades of the 19th century. Back then, grains were grown at all farms, which had to be ground fine. In the period from 2008–2010, all four trestle windmills and the Dutch windmill were renovated.

An important part of the complex of Angla Tuulikumäe is the Angla Heritage Culture Centre, where people can get acquainted with old work techniques, take part in workshops, and organise interesting events.

Goodkaarma seebikoda

GoodKaarma on ainulaadne ökotalu, mis tegeleb 2004. aastast kõrgekvaliteetsete ökoseepide käsitsi tootmisega. Seepide toorainest üle 95% on ökoloogilisest põllumajandusest. GoodKaarma tooted on müügil üle kogu Eesti edasimüüjate kaudu, firma e-poes ning neid eksporditakse rohkem kui kümnesse erinevasse maailma riiki. Seebikoda on suvel avatud külastajatele, toimuvad seebi valmistamise õpitoad.

Goodkaarma Organic Soaps Farm

GoodKaarma is an unique organic farm where high-quality organic handmade soaps have been produced since 2004. Over 95% of the soap ingredients come from organic farming. GoodKaarma products are sold all over Estonia and exported to more than ten different countries. The organic soap farm welcomes thousands of visitors every summer. Soap-making workshops, a gift shop catering for groups are also offered.

Saaremaa Sepad

Saaremaa Sepad jätkavad uhkusega esiisade traditsioone ja hoiavad elus iidsete meistrite metallitöötlemise kunsti. Oleme keskendunud ehitussepiste ja sisustuskaupade valmistamisele, tootenimekirjas on üle 300 erineva nimetuse. Eksporime oma toodangut Soome, Rootsi ja Saksamaale.

The Blacksmiths of Saaremaa

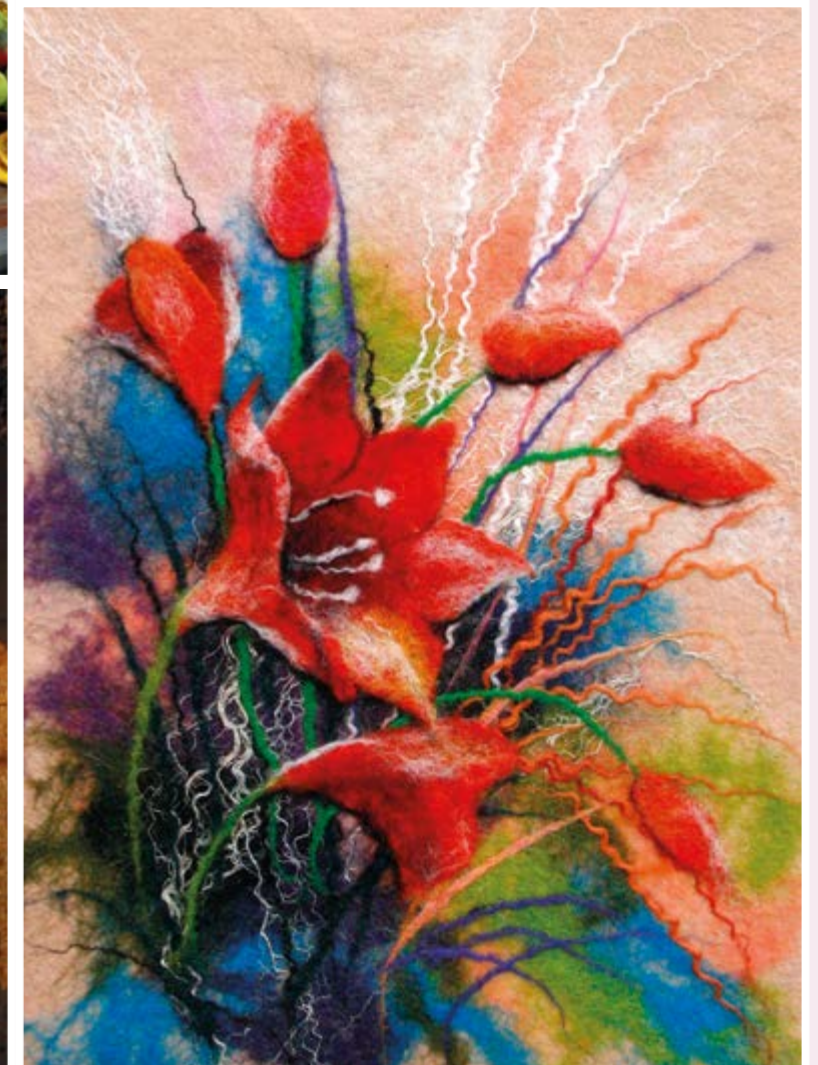
are proud to carry on, following the traditions of our forefathers and keep alive the metal processing art of the ancient masters. We have focussed on making construction ironwork and interior design goods; the list of products includes more than 300 different articles. We export our production to Finland, Sweden, and Germany.

Saare Vilt

Mareli Rannap: "Minu looming on rõõmus ja värviline. Minu toodete austaja on käsitöõhuviline, kes hindab looduslikke materjale – lambavilla, lina, siidi. 2013. aasta novembris ilmus mu raamat "Vilditud villaeheted", milles on üksikasjalikult õpetatud käekottide, kaelaehete, prosside ja käevõrude valmistamist."

Mareli Rannap: "My creation is cheerful and colourful. A fan of my products is a person interested in handicraft, who values natural materials – wool, linen, silk. In November 2013, my book "Vilditud villaeheted" (Felt Wool Jewellery) was published, which introduces the art of making of purses, necklaces, brooches, and armbands in detail."

Käsitööselts Oad ja Eed

Muhu käsitööselts Oad ja Eed ühendab käsitööga, põhiliselt Muhu tikandi ehk roosimisega tegelevaid muhulasi. Seltsi tegevus on laiapõhjaline ja mõeldud kõigile huvilistele.

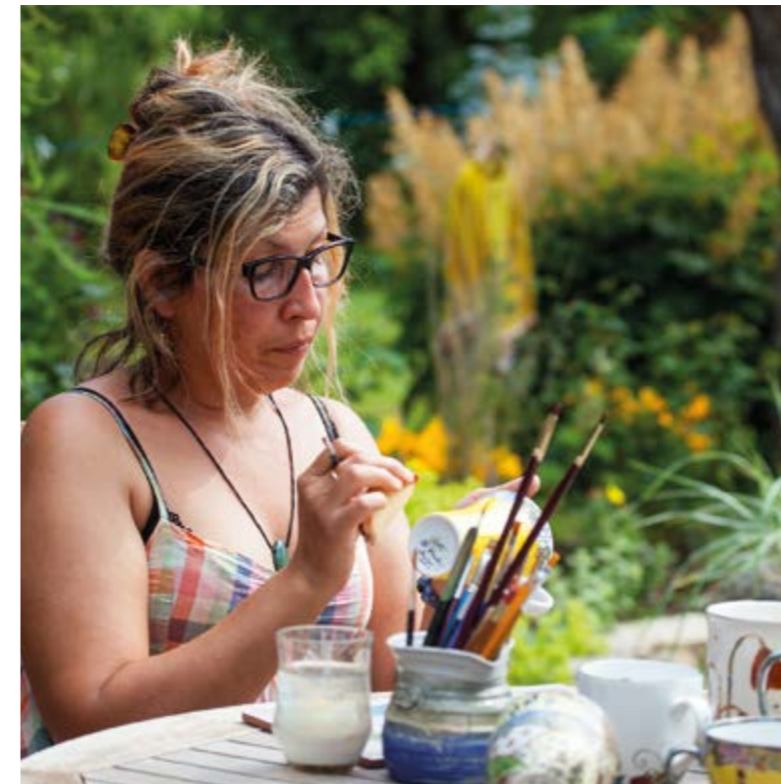
Oma käsitöötoas Liiva külas viime läbi õpitube ja koolitusi, korraldame näitusi ja õppereise. Suvel on avatud käsitööpood, kus müügil rikkalik valik erinevates tehnikates käsitöötooteid.

Meie käsitööselts on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liige.

***Oad and Eed, a Handicraft Association of Muhu**, primarily unites the people of Muhu whose hobby is embroidering the special Muhu embroidery. The activities of the association are widespread and it is designed for everyone interested.*

At our handicraft shop in Liiva Village, we organise workshops and trainings, exhibitions and study trips. There is a handicraft shop open in the summer, where a rich selection of handicraft products of various techniques is sold.

Our handicraft association is a member of the Estonian Folk Art and Craft Union.

Portselaniaed

Muhu saarel asub muinasjutuline aed, konkursi "Eesti kaunis kodu 2013" üks võitjatest. Idee on sündinud aiaemanda **Riima Randviiru** hobidest ja soovist, et elus oleks lilli, lemmikloomi, kodumelu ja maalitud portselani. Kui taim kasvab sobivas kasvukohas, on ta elujõuline ja tänab sind oma iluga.

The Porcelain Garden

*There is a fairytale garden on Muhu Island, one of the winners of the competition "Beautiful Estonian Home 2013". The idea was born out of the hobbies of the lady of the garden, **Riima Randviir**, and her wish for enough flowers, pets, homely noise, and painted porcelain in life. A plant that grows in a suitable growing place is viable and shows you its gratitude with its beauty.*

Saaremaa kadakasiirup

A-Orbu OÜ

Saare Nokkija 2012 / Saare Pecker 2012

Orbu talu siirupiemandad tahavad oma kadakasiirupit kokku keetes taas ausse tõsta esivanemate tarkuse ja anda inimeste käsutusse ühe väarikama ja paremini lõhnava puu kasulikud omadused.

Kadakasiirup valmib sada protsenti käsitööna. Emandad vaarivad oma siirupit kadakavõrsetest ja -marjadest ehk käbidest ning joogiveest ja peedisuhkrust.

Brewing their syrup, the syrup queens of Orbu Farm intend to bring the wisdom of our ancestors back into high esteem and place the beneficial features of one of the most decorous and best-smelling trees at the disposal of the people.

*The **juniper syrup** is 100% hand-made. The queens cook their syrup of juniper springs and berries, i.e. cones and beetroot sugar.*

Põide Pruulikoda

Saaremaal on pikk õllepruulimise ajalugu ja siinsest õllest räägitakse legende. Kasutame oma erinevate pruulide tähistamiseks muistset kalendrit, kus aasta on jagatud kaheksaks, mitte kaheteistkümneks osaks.

Meie esimene "lapsuke" on Rukkiõlu (5,2%), mahe ja selge leivamekiga pruul, mis maitseb parim 8–10 °C juures.

Põide Brewery

Saaremaa has a long history of brewing beer and legends are told about the beer made here. We are using an ancient calendar, in which the year is divided into eight, not twelve parts, for designating brewers.

Our first "baby" is Rye beer (5.2%), a mild beer with a clear taste of bread, which is best at 8–10 °C.

Lennukalt tehtud

Fancifully built

Lennukalt tehtud

Saaremaa ettevõtluskeskkonda võiks iseloomustada sõnadega väike, aga tubli. Nii nagu Eesti majandus on viimase kahekümne aasta jooksul läbi teinud suure arenguhüppe, on sama kiirelt ja jõudsalt arenenud ettevõtlus ka Saaremaal.

Julgen väita, et suurim areng on toimunud just nimelt kinnisvara- ja ehitusvaldkonnas.

Ajalooliste Saaremaa hoonete kõrvale on kerkinud nüüdisaegsed ja energiasäästlikud ehitised tänapäeva rikkalike tehnoloogialuustega, pakkudes meile kõigile kvaliteetset elukeskkonda. Olen väga tänulik, et nende aastate jooksul olen saanud anda oma panuse Saaremaa näo ja keskkonna kujundamisse.

Põlise saarlase ja ettevõtjana loodan, et uuenduste aeg ei ole veel läbi, et järgmised aastad toovad siia huvitavaid projekte, mis on teistele eeskujuks ja inspiratsiooniallikaks.

Tullio Liblik
Saarte Investeering OÜ
juhatuse liige

Fancifully built

The business environment in Saaremaa could be characterised with the words "small, but good". Just like the Estonian economy has gone through a great developmental leap in the last twenty years, entrepreneurship in Saaremaa has developed just as quickly and strongly.

I dare to claim that the development in the field of property and construction has been the greatest.

Modern and energy-efficient buildings with today's rich technological possibilities have been built next to the historical buildings in Saaremaa, providing a high-quality living environment for us all. I am very grateful that I have been able to contribute to shaping the face and environment of Saaremaa in the course of these years.

As a lifelong Islander and enterpriser, I hope that the time of innovations has not yet passed, that the next few years will bring interesting projects here, which will set an example and serve as a source of inspiration for others.

Tullio Liblik
Saarte Investeering OÜ
Member of the Board

Saare Golfi 18 rajaga championship-tüüpi väljak. / Golf Centre with a 18-hole championship-type course.

Kuussaare Perekodu, 2014. / Replacement home Kuussaare Perekodu, 2014.

Monoliitbetoonist kaasaegne Villa Driver valmis 2008. aastal. / The modern solid concrete Villa Driver was built in 2008.

Ajamaja ärikeskus, 2005. / Ajamaja Business Centre, 2005.

Kalewite Kodu Kuussaares. / Kalewite Kodu in Kuussaare.

Rookatuse tegemine Muhu saarel, Muhro OÜ. / Manufacturing of thatched roofs on Muhu Island, Muhro OÜ.

Kudjape endise prüügila (4,2 ha) asemel on looduskauis puhkeala, 2013. / A beautiful natural recreational area in the place of the former Kudjape landfill (4.2 ha), 2013.

2013. aastast toetab Altia Eesti AS-i juhtiv bränd Saaremaa Vodka Saaremaa sümboliteks peetavate tuulikute taastamist ja pärandkultuuri objektidena eksponeerimist. Renoveeritud Ennu tuulik avati 16. oktoobril 2013.

Since 2013, Saaremaa Vodka, the leading brand of Altia Eesti AS, has been supporting the restoration and exhibition of windmills as heritage objects, which are considered one of the symbols of Saaremaa. The renovated Ennu Windmill was opened on October 16, 2013.

Merikotka elamurajoon Kuussaares. / Merikotka Residential Area in Kuussaare.

Auriga kaubanduskeskus, 2008. / Auriga Shopping Centre, 2008.

Väikelaevaehituse kompetentsikeskus, 2014. / Small Craft Competence Center, 2014.

Aste Põhikool, 2013. / Aste Primary School, 2013.

Ferrumi kaubanduskeskus, 2002. / Ferrum Shopping Centre, 2002.

Lõmala sadam ja Sõrve Külastuskeskus, 2013. / Lõmala Port and Sõrve Visitation Centre, 2013.

Spaahotellid Kuressaares. / Spa hotels in Kuressaare.

17. juunil 2014 paigaldati Kuessaares A. Kitzbergi tänavale Aasta ettevõtte tiitli (2009–2013) võitnute auks viis nimelist pinki (disain Martin Pärn, valmistas Externy OÜ). / On June 17, 2014, five benches named by the honour of the winners of the Company of the Year (2009–2013) were installed on the A. Kitzberg Street in Kuessaare (designed by Martin Pärn, manufactured by Externy OÜ).

Kuessaare Tennisehall, 2012. / Kuessaare Tennis Hall, 2012.

Nasva klubi, 2014. / Nasva Club, 2014.

Tule saarele

Come and explore the islands!

Tule saarele!

Vahel on raske oma nina ees olevat asja erapooletu pilguga hinnata. Oled seda sada korda näinud ja sellega nii harjunud, et ei pane enam tähelegi. Selleks, et mõne asja erakordsust hinnata, peab õppima seda nägema kõrvaltvaatajana.

Olen käinud sadakonnas riigis üle terve maailma, pea kõike on nähtud – ookeane ja mägesid, kõrbeid ja džungleid. Üllatav on, et iga kord, kui kodumaile naasen, avastan enda jaoks ikka ja jälle uuesti, kui erakordselt kaunis ja vaheldusrikas on mu oma kodusaar Saaremaa.

Kord istud vaikselt suveõhtul mere ääres ja mõtled, et see on nüüd küll kauneim koht planeedil. Siis kõnnid talvel lumises metsas või matkad merejääle ja avastad, et nii unikaalset asja küll kusagilt mujalt ei meenu. Ja veel inimesed, kes siin elavad – rahulikud, tasakaalukad, muhedad, usaldavad ja abivalmid. Just siin on mingi maagiline jõud, mida pole kusagil mujal maailmas. Saarlane on ja jääb selle üle alati uhkeks. Tule ja avasta selle maa vägi sinagi!

Hannes Hanso
Kuressaare linnapea

Come and explore the islands!

Sometimes it is difficult to objectively evaluate the things that lie right in front of you. You have seen it a hundred times and are so used to it that you don't even notice it any more. In order to value the uniqueness of some things, one must learn to see it as a bystander.

I have been to some hundred countries all over the world; I have seen almost everything – oceans and mountains, deserts and jungles. It is surprising that each time I return home, I discover for myself over and over again how spectacularly beautiful and diverse is Saaremaa, my own home island.

You sit on the beach in a quiet summer evening and think that this must surely be the most beautiful place on the planet. Then you go for a walk in a snowy forest in winter or hike on the ice-covered sea and realise that you cannot think of anything so unique somewhere else. And the people who live here – calm, balanced, good-humored, trusting, and helpful. There is a kind of a magic force here that cannot be found anywhere else in the world. An Islander is and always will be proud of it. Come and discover the power of this piece of earth for yourself!

Hannes Hanso
Mayor of Kuressaare

Saaremaa Ooperipäevad

Tuhandeid ooperihuvilisi kokkutoov vabaõhufestival Saaremaa ooperipäevad on suvise Saaremaa kultuuri- ja turismi-elu tippündmus, mida korraldab Eesti Kontsert. Kuressaare piiskopilinnuse hoovi püstitatakse 2000 külastajat mahutav kaunite dekoratsioonide ning kvaliteetse heli- ja valgustehnikaga suvine ooperimaja.

The Saaremaa Opera Days is an open-air festival which brings thousands of opera lovers together and forms a highlight of the cultural and tourism scene of summery Saaremaa. The event is organised by Concert Estonia. In the yard of the Kuressaare Bishop Castle, a summer-time opera house with beautiful decorations and high-quality sound and lighting technology is erected then, seating 2000 people.

Saaremaa Merenädal

Saaremaa Merenädal on Eestimaa suve suurim ja pikim merepidu saare väikesadamates, kus leiab igal päeval aset põnevaid mereteemalisi üritusi. **Kuressaare merepäevad** toovad suvel Raiekivi säärele ja Marine uulitsale traditsiooniliseks kujunenud ja armastatud üritused, ent alati on oodata ka ohtralt üllatusi!

*Saaremaa Maritime Week is the biggest and longest maritime party in the Estonian summer that is held in the small ports of the island with exiting sea-themed events taking place every day. **Kuressaare Maritime Days** bring traditional and beloved events to Raiekivi Peninsula and Marine Street every summer, but there are always loads of surprises as well!*

Tulevikumuusika festival "Juu Jääb"

Üks oodatuid suvesündmusi Muhus ja Saaremaal on tulevikumuusika festival "Juu Jääb". Eriliseks teeb festivali see, et kõik toimub loodusjõudude meelevaldselt – olgu siis paduvihm, südant kosutav tähistaevas või päikeseleitsak. Festivali peakorraldaja Villu Veski kinnitab, et festivali nimes on "Juu Jääbi" püsimise kohta vastus olemas – ju see "Juu Jääb" ikka jääb!

The Future Music Festival "Juu Jääb"

One of the most eagerly anticipated summer events in Muhu and Saaremaa is the Future Music Festival "Juu Jääb". What makes the festival special is the fact that everything takes place at the mercy of the forces of nature – may it be pouring rain, heartwarming starry sky, or scorching sun. According to Villu Veski, the head organiser of the festival, the name of the festival conceals the answer regarding the perseverance of the festival: the word "jäab" means "will remain" in Estonian!

Saaremaa ralli

Autosportisõprade suursündmus Saaremaa ralli toimub oktoobris Lääne- ja Kesk-Saaremaa kruusateedel. Esimene ralli Saaremaal toimus 1974. aastal ja kandis nime "Tehumardi-74". 1993. aastast on ralli rahvusvaheline ja kannab Saaremaa nime. Ühtegi rallit ei ole toimunud ilma Kaugatuma–Toomalõuka kiiruskatseta, mida võib täie õigusega pidada Saaremaa ralli firmamärgiks.

The Saaremaa Rally

A grand event for motor sports fans, **Saaremaa Rally**, takes place in October on the gravel roads in West and Central Saaremaa. The first rally in Saaremaa was organised in 1974 and was called "Tehumardi-74". Since 1993, the rally is international and known by the name Saaremaa Rally. Each and every rally organised has included the Kaugatuma–Toomalõuka time trial, which can be justly considered the trademark of Saaremaa Rally.

Hea lugeja, see raamat annab esmase ülevaate nii sõnas kui ka pildis, näidates kuidas erinevates majandusvaldkondades meie maakonnas tegutsetakse.

Kui oled kena inimene, pead lugu heast naljast, ei karda tööd, siis on siinsed saared kõige parem paik elamiseks ja eneseteostamiseks.

Dear reader, this book provides an initial overview in words and pictures, showing how many different fields of economy are practiced in our county.

If you are a nice person, value good humour and are not afraid of work, then our islands are the best place for living and realising yourself.

Kaido Kaasik,
maavanem
County Governor

